

HELYI VIDÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2011
Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület

2370 Dabas
Szent István u. 67.
www.leaderkontakt.hu

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	3.
1.1. Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe.....	3.
1.2 Főbb célkitűzések	4.
1.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja	4.
1.4 A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők.....	5.
1.5 A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások	6.
2. Helyzetelemzés.....	7.
2.1 A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése.....	7.
2.2 A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség.....	12.
2.3 A LEADER megvalósítás során elért eredmények áttekintése	13.
2.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága	24.
2.5 SWOT elemzés	25.
3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia.....	26.
3.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe	26.
3.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a tértség szükségleteihez	27.
3.3. a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései.....	28.
3.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései	36.
3.5 Forrásallokáció.....	38.

1. Vezetői összefoglaló

„Szeretnék nagy és nemes dolgokat véghezvinni, de a fő kötelességem az, hogy a kisebb dolgokat is úgy végezzem el, mintha nagyok és nemesek lennének”

Helen Keller

A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálata a 2007-2013 között megvalósítandó vidékfejlesztési célok áttekintését, a 2007-ben megfogalmazott problémák és a kidolgozott megoldási javaslatok érvényességét, valamint a megváltozott gazdasági és mikrokörnyezet hatásainak vizsgálatát célozza meg.

Az elmúlt időszak fejlesztési eredményeinek áttekintése, a stratégiai célok féltidős vizsgálata lehetővé teszi, hogy pontosítsunk azokon a célkitűzéseken, melyek a program időszak kezdetén megfogalmazódtak.

Új partnerek bevonásával, a térségi kapcsolataink erősödésével, szakmai és közösségi hálózatok létrehozásával egyre többen értesülnek, érdeklődnek és vesznek részt aktívan a vidékfejlesztési program megvalósításában, teszik hozzá tudásukat, fejlesztési elképzeléseiket és szakmai tapasztalataikat a közösség „tudástárához”, kapcsolódnak be az Európai Unió program megvalósításába.

A Helyi Vidékfejlesztési stratégiában megfogalmazott főbb célkitűzéseink nem változtak. Fenntartható, kézben tartható fejlesztéseket, kezelhető jövőt álmodtunk, és ennek megfelelő terveket dolgoztunk ki. Fő feladatunknak tekintjük, hogy segítsük a helyi szereplőket szemléletformálással, támogassuk őket a hosszú távú célok kitűzésében, a helyi együttműködések létrehozásában és fenntartásában. Nagy hangsúlyt fektetünk a közösségi fejlesztések megvalósítására, az elérhető és használható civil kapacitás megteremtésére, a vállalkozói készségek fejlesztésére és a helyi gazdaság szereplőinek aktivizálására.

A stratégia megvalósítása során a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület tagjai továbbra is törekedni fognak arra, hogy a stratégiában megfogalmazott, helyi adottságokon alapuló, értékmegőrző, fenntartható fejlesztések támogathatóak legyenek, és igyekeznek a célok megvalósításába minél több helyi szereplőt bevonni.

1.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

Stratégiánk célja egy önálló, markáns arculattal, identitástudattal rendelkező térség létrehozása, ahol az emberek jól élnek, vállalkozásaik fejlődnek, közben megóvják a környezetüket. Célunk a gazdaság és a civil társadalom erősítése, a helyi társadalom megújulásának elősegítése. Gazdasági, környezeti és társadalmi fenntarthatóságot kívánunk biztosítani. Életünket egy jól működő, egészséges, mindenki számára egyenlő esélyeket kínáló közösségben képzeljük el.

A vegyes összetételű lakosság kultúráját egésszé kovácsolva térségi identitásunkat erősítjük, ami hozzájárul a környezeti és történelmi értékek megőrzéséhez, a turizmus, a gazdaság, a kulturális hagyományörzés, a civil társadalom fejlődéséhez, az itt élő és dolgozó emberek, az önkormányzatok és az itt működő vállalkozások boldogulásához, a térség hazai és nemzetközi megismertetéséhez.

Az elmúlt időszakban bebizonyosodott, hogy a 2006-2007-es stratégiai tervezés során a Helyi Akciócsoport munkájában résztvevők kellőképpen pontos helyzet- és problémamegoldásokat rögzítettek a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában, megoldási

javaslataikat a térség adottságainak kihasználása mellett, a fenntartható fejlődés szempontjait figyelembe véve fogalmazták meg.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia elmúlt közel három éves megvalósítása során nagyon gyakran használtuk a stratégiában meghatározott több, mint hatvan Helyzet-Probléma-Megoldás-Eredmény összefoglaló megoldási javaslatait, és igyekeztünk a Vidékfejlesztési Egyesület tevékenységét a HVS-ben kitűzött célok megvalósításához igazítani.

1.2 Főbb célkitűzések

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő fejlesztési prioritásai között hét kiemelt cél szerepel:

1. „Vonzásadottságokhoz alkalmazkodó fenntartható turizmusfejlesztés”
2. „A helyi gazdaság hatékonyságának, versenyképességének növelése és diverzifikálása”
3. „Környezet megóvása, védelme”
4. „A helyi társadalom megújulásának elősegítése”
5. „Nemzeti és nemzetiségi identitástudat fejlesztése, közösségek közötti kapcsolatépítés”
6. „Egészségmegőrzés térségi elősegítése”
7. „Térségen belüli közlekedési feltételek javítása”

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során a Tervezői Csoport megállapításai szerint továbbra is fontos cél a fenntartható turizmusfejlesztés, a helyi gazdaság versenyképességének növelése, a környezet megóvása és védelme, a helyi társadalom megújulásának elősegítése. A 6-dik prioritás fejlesztési intézkedései közül a Mentálhigiénés zavarok megelőzése (mentálhigiénés primer prevenció) a szakmai ismeretek hiánya és a téma érzékenysége miatt kikerül a megvalósítandó célkitűzések csoportjából.

A 7-dik prioritás „Térségen belüli közlekedési feltételek javítása” fejlesztési intézkedés nem valósítható meg a Helyi Vidékfejlesztési egyesület rendelkezésére álló forrásokból, a Tervezői Csoport megállapításai szerint, ezért az ide allokált források átcsoportosítása szükséges.

1.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia az Egyesületünk által megfogalmazott hosszú távú elérendő célokat tartalmazza, melyek a térség településeinek összefogásával, az itt működő civilek és vállalkozók aktív részvételével fogalmazódtak meg 2006-2007-ben.

Összefoglalja azokat a gondolatokat, és elképzeléseket, melyeket a stratégia alkotás folyamatában az egyesület tagjai küldetesként megfogalmaztak, felvázolja azokat a víziókat, melyek megvalósításához a rendelkezésünkre álló forrásokat csoportosítjuk.

A megvalósítás kezdete óta eltelt időszakban a globális gazdasági környezet jelentősen megváltozott, az Egyesült Államokban 2007-ben kialakult gazdasági válság hatásai 2008-2009-re elérték Magyarországot is.

A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület működési területén zajló társadalmi folyamatok következtében a tavaly őszi önkormányzati választások alkalmával több településen megváltozott a településvezetők, polgármesterek személye, az önkormányzati testületek összetétele. A kormányváltás következtében bekövetkezett új vidékfejlesztési elképzelések, és a fenti változások mind hatással vannak a stratégia megvalósítására, megvalósíthatóságára.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja emellett, hogy a folyamatosan nyomon kövesse a már megvalósított elképzeléseket, feltérképezze a rendelkezésre álló erőforrásokat, összeegyeztesse az elkészített pénzügyi és fejlesztési terveket a megvalósult eredményekkel.

A stratégia áttekintése lehetőséget biztosít arra, hogy azok az új ötletek és elképzelések is helyet kapjanak a HVS-ben, amelyek eddig esetlegesen elkerülték a Tervezői Csoport figyelmét. A megvalósult fejlesztések ösztönzőleg hatnak a térségi folyamatokra, és gyakran kerülnek elő olyan fejlesztési-, támogatási igények, melyekre a kezdeti stratégiai tervezés során nem volt lehetősége, rálátása az Egyesület tagjainak.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában foglaltak megvalósítása meghatározza az Egyesület munkaszervezetének napi feladatait. Az éves cselekvési tervben meghatározott feladatok ellátása a stratégia megvalósítását szolgálja, ezért elkerülhetetlen a célfeladatok és a hozzájuk rendelt források, költségek harmóniájának megteremtése. A felülvizsgálati folyamat során elemezzük az előírt lépéseket, és feltérképezzük az előttünk álló főbb kihívásokat.

1.4 A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

A HVS felülvizsgálatot és a felülvizsgálathoz kapcsolódó tájékoztató fórumokat az Egyesület honlapján, a Dabas Televízió „Vidékfejlesztési Öt perc” című műsorában, a Dabas Rádióban, valamint a helyi önkormányzati honlapokon és kiadványokban jelentettük meg. A Rádió Dabas műsorában interjú készült a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület elnökével, Somogyi Béla polgármester úrral a HVS felülvizsgálat folyamatáról és szükségességéről.

A fórumok helyszínére és időpontjára vonatkozó hirdetéseket folyamatosan közzétettük a kábeltelevízió műsorai alatti futósávban hirdetésként.

A HVS felülvizsgálat folyamatát a fiatalok elérése érdekében a Facebook közösségi oldalán kialakított Felső-Homokhátság adatlapon is kommunikáltuk.

A fórumok helyszínét úgy határoztuk meg, hogy a térség minden településéről elérhető legyen, időpontját pedig a helyi igényekhez igazítottuk a hét második felére, a késő délutáni, munkaidő utáni órákra.

A HVS felülvizsgálatba igyekeztünk bevonni minden egyesületi tagot, őket telefonon keresztül és postai levélben is megkerestük. A helyi önkormányzatok, intézmények képviselőivel személyes, telefonos kapcsolatfelvételt került sor.

A HVS felülvizsgálathoz kapcsolódóan három helyszínen tartottunk nyilvános fórumot, és szintén három alkalommal került sor a Tervezői Csoport összehívására. A Tervezői Csoport ülései minden alkalommal nyilvánosak voltak, és az érdeklődőket a Tervezői Csoport örömmel vonta be a munkába.

Az alábbi táblázat részletezi a részt vevők számát a fent említett három fórum alkalmával, alatta pedig a beérkezett projektötleteket részletező táblázat található:

HVS felülvizsgálathoz kapcsolódó tájékoztató fórumok	résztevők száma (fő)
17.febr	64
25.febr	16
04.márc	9
Összesen	89

Beérkezett projektötletek	db	%
Civil-	8	32%
Köz-	7	28%
Vállalkozói szféra	10	40%
Összesen	25	100%

1.5 A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során a Tervezői csoport áttekintette azokat a főbb célkitűzéseket, melyek a stratégia több mint hatvan HPME elemében rögzítésre kerültek.

Az egyeztetés során három csoport került kialakításra, továbbra is megvalósítandó célkitűzések, a megvalósítás folyamatában lévő célkitűzések, és azok a célkitűzések, melyek forrás hiányában, jogi szabályozás következtében, vagy támogathatóság hiányában nem valósíthatók meg a vidékfejlesztési tevékenység során.

A megvalósítás folyamatában lévő, és továbbra is megvalósítandó célkitűzések között az alábbi javaslatokhoz kapcsolódó projektek, projektötletek szerepelnek:

1. „Vonzásadottságokhoz alkalmazkodó fenntartható turizmusfejlesztés”
2. „A helyi gazdaság hatékonyságának, versenyképességének növelése és diverzifikálása”
3. „Környezet megóvása, védelme”
4. „A helyi társadalom megújulásának elősegítése”
5. „Nemzeti és nemzetiségi identitástudat fejlesztése, közösségek közötti kapcsolatépítés”

Az „Egészségmegőrzés térségi elősegítése” célkitűzések megvalósítása kismértékben módosult, a „Térségen belüli közlekedési feltételek javítása” célkitűzés megvalósításától a források átcsoportosítása mellett az egyesület Tervezői Csoportja eltekint (célterület megvalósításán több önkormányzat, és a kistérségi társulás is dolgozik).

A felülvizsgálat során megállapított módosítások nem változtatják meg nagymértékben a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiát, az eddig beérkezett projekt-ötletek kapcsolódnak a főbb célkitűzésekhez, segítik a célkitűzések megvalósításához szükséges kommunikációt, a részletek kidolgozását, a megvalósításhoz szükséges különálló lépések kidolgozását.

2. Helyzetelemzés

2.1 A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése

A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Közösség akcióterülete a legheterogénebb, a legnagyobb belső eltéréseket mutató, s egyben a legspeciálisabb magyar régió, a Közép-Magyarországi Régió része. 9 község, 2 nagyközség és két város alkotja, lakossága 4 év alatt 881 fővel nőtt. Életkori megoszlás szerint vannak fiatalodó (Hernád, Inárcs), stagnáló (Örkény, Dabas) és elöregedő (Pusztavacs) települések. Az akcióterület helyzetét jellemzi, hogy nem tartozik a szorosan vett fővárosi agglomerációhoz, bár az ország közepén helyezkedik el. Térségi kapcsolatai ezer szállal a fővároshoz fűzik. Fejlődésének kulcsa sajátos, egyedi funkció betöltése és kialakítása a régió külső gyűrűjében. Gazdag történelmi múlttal rendelkező települések alkotják. Sok közülük már az ősi időkben lakott volt (Újlengyel, vatyai kultúra), de az Árpád-kor közepén már a teljes területen településeket találunk. A régészeti leleteken kívül a legrégebbi emlékek közé tartoznak az Árpád-kori templomok (Pusztavacs, Pótharaszt, Inárcs, Bugyi). Nem véletlen a korai betelepülés, hiszen központi elhelyezkedése és a Budára vezető Nagykőrösi út nagyszerű lehetőséget teremtett a falvak létrejöttéhez, és egy igazi mezőváros is kialakult: Och (Pusztavacs). A török hadjáratok során teljesen elnéptelenedett a környék. Már ekkor is megvolt a kettősség: előny és hátrány is a főváros közelsége. A 18. sz. közepén-végén újra benépesültek a falvak, a visszatérők ismét birtokukba vették ezt a tájat. A kor jeles nemes családjainak köszönhetően (pl. Halász, Dinnyés, Pálóczi Horváth, Beleznyai) templomok, iskolák és kúriák épültek. A szocializmus időszakában a termelőségvetkezettel rendelkező települések fejlődtek leginkább. Közülük is kiemelkedik Hernád, ahol teljes vertikumú baromfityénésztő és –feldolgozó tevékenység bontakozott ki. A '80-as években a térség erős fejlődésnek indult. Egyesek már korábban ki tudták használni lehetőségeiket, és hozzáláttak az infrastrukturális fejlesztésekhez (Hernád), de a rendszerváltás után ez szinte valamennyi település számára hozzáférhető lett. A természeti környezet változatos, a területen megtalálhatóak ősi képződmények, ritka, őshonos növények és állatok (szarvasbangó-Dabas, ősgyep-Vasad, ősbörökás-Tatárszentgyörgy). A Coburg-ok akácfa telepítései megkötötték a futóhomokot és hatalmas akácerdőket hoztak létre a falvak körül.

A térség a dél-pesti agglomerációval határos, gazdaságát, közlekedését és így környezetét is nagyban meghatározzák az átmenő É-D irányú főútvonalak (M5, 5-ös, 405-ös, 4-es főút). A térség száraz, erősen vízhiányos, félsivatagi jellegű homokpuszták és -dűnék váltakozása, amelyeket kisebb-nagyobb kiterjedésű erdők és a lefolyástalan mélyedésekben turjánosok egyedülálló lápi növény- és állatvilága tesz változatosabbá (védett területek: Ócsai TK, Dabasi Turjános TT fokozottan védett részekkel, Pusztavacs TT, Csévharaszi Ősbörökás TT és Tatárszentgyörgyi Ősbörökás, valamint a Kiskunsági NP áthúzódó részei). Ritka

állatfajok, (túzok, rákosi vipera) növényfajok (tartós szegfű, törpe nőszirm, orchideák), és növénytársulások (homoki tölgyesek, pusztai borókások, láprétek, láperdők) találhatóak, melyek területe sajnos egyre csökken.

Az éves napfénytartam 2050-2100 óra, középhőmérséklet 10,2-10,5°C, mely kiválóan alkalmas a napenergia hasznosításra, de hőszivattyús rendszerek (magas geotermikus gradiens) és biomassa, mint megújuló energiaforrás felhasználására is jók az adottságaink. A csapadék évi mennyisége 530-570 mm, az uralkodó szélirány észak-nyugati, átlagsebessége 2,5-3 m/s. A talaj jobbára homokos, a 17 aranykorona alatti területek aránya kb. 85 %, ez a térség rendelkezik a legsoványabb földdel Pest megyében. A jobb vízellátású homoki termőhelyek erdősültek, a kevésbé vízellátott, de még jobb termőképességű humuszos vagy löszös talajokon kiterjedt a kertészet, gyümölcs- és zöldségtermesztés, a külterjes állattartás (szarvasmarha, juh, kecske), valamint a gabona-túlsúlyos szántóföldi termelés.

A területhasználat változásának alapfolyamata, a lakó- és gazdasági funkciók térhódításával párhuzamosan, a belterület és a művelés alól kivont területek növekedése. Ez a biológiailag aktív felületek csökkenését eredményezi. Környezetkárosító ipari tevékenység nem jellemző, az ipari tevékenység általában a települések közelében koncentrálódik. A főutonalak közvetlen környezetét kivéve egészséges, ipari ártalmaktól, lég- és zajszennyezéstől mentes lakó- és rekreációs környezetet találunk. A térség környezeti állapota jó, de a települések külterületein megtalálható szilárdhulladék-lerakók, illetve ÉNY-on a bányatavak okozta tájsebek rekultiválása még nem történt meg, és a településeken gond az illegális szemétkerítés. Dabason megépült egy korszerű regionális hulladéklerakó, több településen beindult a konténeres szelektív hulladékgyűjtés és -komposztálás is.

Valamennyi település összközműves, így ivóvíz- és csatornahálózzal is rendelkezik. A térséget fokozottan érinti a klímaváltozás, az éghajlat szárazabbá válása miatt meglehetősen magas a környezeti érzékeny terület, a térség összterületének közel fele. A lesüllyedt talajvízszint megemelése szintén hathatós víztakarékossági, vízvisszatartási és vízutánpótlási intézkedéseket, összehangolt programot igényel. A mesterségesen kialakított csatornák a kevés csapadékból származó vizet is elszállítják a Dunába.

A térségi települések többsége azzal az évek óta tartó tendenciával küzd, hogy az alapfokú intézményekbe egyre kevesebb gyermeket íratnak be és a fiatalok elvándorlása, valamint a városiak kiköltözése miatt egyre nő az idősek aránya. Az elmúlt 4 évben az elvándorlás közel 5462 fővel csökkentette a lélekszámot. A bevándorlások száma viszont közel 6055 fő volt, de ez a korösszetétel miatt mégsem hozott kedvező változást, mert 113 elvándorolt gyermekre csak 98 bevándorló jutott.

A helyi közösségben a csecsemőkorúak aránya 3%, a kisgyermek aránya is alig haladja meg a 3%-ot. Idősödő térségi társadalmat jelez, hogy a 15-59 év közötti lakosság aránya 64,94%, és minden ötödik lakos elmúlt már 60 éves. A születéskor várható

élettartam a nők esetében jobb, mint a férfiaké, az összlakosságot tekintve átlagosan alig haladja meg a 64 életévet. A közösség két vidéki kisvárosában, Dabason és Örkényben él a térségi lakosok 41,5%-a. A térségben jelentős számban élnek tanyákon és hiányos infrastruktúrájú lakóhelyeken többszörösen hátrányos helyzetű családok. Ezek a családok legtöbbször a térségben élő romák közül kerülnek ki (A térségben kb. 5500 cigány származású ember él.) Helyzetük javítása a helyi közösség olyan feszítő kérdése, amely hatással lesz a térség demográfiai adatainak jövőbeni alakulására. A gyermekvállalás idejének kitolódása, az egzisztenciális bizonytalanság, valamint a negatív példák (szingli-modell) miatt egyre kevesebb gyermek születik. A természetes szaporodás jelenleg negatív egyenleget mutat, a pozitív vándorlási egyenleg ellensúlyozza a népesség fogyását. A térségi demográfiai irányait minden bizonnyal kedvezően befolyásolja, ha az alábbi kihívásokra megfelelő válasz születik:

A helyi lakosság elöregedése a térség egyik nagy kérdése, az egészségügyi ellátást igénybe vevők legnagyobb részét az idős emberek teszik ki, ők szenvednek a leginkább betegségekben vagy élnek fogyatékosként. A fogyatékosok a lakosság 15%-át teszik ki (kb. 8.100 fő). A fogyatékkal élők életvezetésükben nem teljesen szabadok, fokozott figyelmet igényelnek. Még nem tudatosult eléggé, hogy a rendszeres sport mennyire fontos az egészség megőrzése, a betegségek megelőzése terén. A vízben, a levegőben vagy a táplálékban található szennyező anyagok is visszafordíthatatlanul megromthatják az itt élők egészségét.

A szív- és érrendszeri megbetegedések vannak leginkább hatással a közösség demográfiai folyamataira, a betegségcsoport rendkívüli egészségügyi problémát és halálozási okot jelent. A jó mentális egészségnek örvendő lakosság fontos társadalmi, emberi és gazdasági erőforrás. A népesség mentálhigiénés állapotának javítása tehát túlmutat a demográfia és az egészségügy szempontrendszerén.

A térség vállalkozásai számára meghatározó: Budapest közelsége, a gyorsforgalmi utak sűrűsége, a jó vasúti szállítási lehetőségek, jelentős vállalkozói hagyományok. A térségben összesen 2830 vállalkozás 17218 főt foglalkoztat, ez átlagosan 6,08 fős vállalkozási méretet jelent, ami tükrözi a mikro- és kis vállalkozások jelentőségét. A nemzetgazdasági ágazatok közül a vállalkozások számát tekintve a „Kereskedelem, javítás” (739 db, 25%), viszont a foglalkoztatottak száma szerint a „Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás” (4893 fő, 26%) a legjelentősebb. Ezen túl a „Közigazgatás, védelem, társadalombiztosítás, oktatás, egészségügy” és a „Kereskedelem, javítás” a legjelentősebb foglalkoztatók. A „Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás”, valamint a „Pénzügyi közvetítés” területén működő vállalkozások száma elmarad az országos átlagtól.

A „Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás” az összes foglalkoztatott több mint 8%-át adja. Az ágazat fontosságát jelzi az őstermelők nagy száma is. A térségben 3 Ipari Park (Dabasi, M5, OBO Ipari Parkok) és számos ipari park címmel nem rendelkező ipari terület segíti a legnagyobb munkáltatók tevékenységét és biztosít lehetőséget további fejlesztésekre. A további bővítésnek a szakképzett munkaerő hiánya szab leginkább határt. A KKV-k jelentősége miatt, azok megtartása és a vállalkozási kedv javítása fontos (pl: a betelepülő vállalkozások számára helyi adókedvezmények biztosítása). A KKV-k számára a nagyvállalatok kiszolgálása és az induló cégek számára kedvező feltételek teremtése nyújthat lehetőséget, amit viszont az „inkubátor-házak, asztalok” hiánya nehezít. A térségben egyre fontosabb szerepet játszanak a szolgáltatások. Különösen a mezőgazdasági tevékenységet támogató szolgáltatások találhatóak meg, emellett az idegenforgalmat kiszolgálók is jelentős kört tesznek ki.

A gazdasági tevékenységet számos vállalkozás javítással, szervizeléssel, karbantartással, tanácsadással, könyveléssel támogatja. A kereskedelem és a vendéglátás részben a

tranzitútvonalaknak (a főutak menti szálláshelyek), részben a lovas és kulturális hagyományoknak (lovaspanziók, lovardák) köszönhetően fejlődött. Ugyanakkor súlyos problémát jelent a meglévő idegenforgalmi szálláshelyek, szolgáltatások elégtelen száma, egyenetlen színvonala, az egységes megjelenés és az információk hiánya.

A kistérséghez kapcsolódóan nem létezik szervezett beutaztatás, nincs térségi, település-, és termékmarketing. A turisztikai vállalkozások általában kicsik és tőkehiánnyal küzdenek.

A fejlődés gátját jelentik a szakképzett munkaerő, az alap- és turisztikai infrastruktúra kiépültségének hiányosságai, az idegen nyelvek ismeretének hiánya és a közbiztonság problémái. A térségben kis számban vannak hátrányos helyzetű csoportokat foglalkoztató vállalkozások is. További lehetőséget a KKV-k fejlesztése, a szakképzés bővítése és a helyi gazdasági igényekhez való igazítása, a helyi termékekre építő feldolgozóipar és a helyi adottságokra épülő turizmusban, vendéglátásban rejlő tartalékok kiaknázása jelenthet.

Társadalmi környezet

A térségben több mint kétszáz non-profit szerveződés (többségükben egyesületek és alapítványok) tevékenykedik. Közel hetven szervezet kínál rendszeres sport és szabadidős elfoglaltságot és településenként több civil szervezet foglalkozik kulturális és oktatási tevékenységgel, több tucat a településfejlesztésben és közbiztonság megteremtésében működik közre.

A szerveződések éves költségvetési nagyságrendje lényeges eltéréseket mutat. A saját bevételek megszerzésének módja és eredményessége fejlesztésre szorul, a szervezetek működése nagymértékben az önkormányzati támogatásoktól és az önkéntes adományoktól függ.

A civil szervezetekkel kapcsolattartás megteremtésére 2008 őszén a NIOK Alapítvány támogatásával és közreműködésével, az Ország Középe Többcélú Kistérségi Társulás és a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület együttműködésében civil fórumszervezését vállaltuk, ahová a térség összes civil szervezete meghívást kapott.

A kapcsolattartás a civil szervezetek képviselőivel legtöbb esetben a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület által szervezett fórumokon, rendezvényeken, vagy a települések megrendezésében lebonyolított falunapokon, kulturális rendezvényeken, és az egyesület saját információs csatornáin keresztül történik.

A helyi civil szervezetek tevékenységének támogatása, a közvetlen kapcsolattartás a non-profit szervezetek képviselőivel nagymértékben hozzájárultak a vidékfejlesztési támogatások sikeres meghirdetéséhez és a LEADER program pályázati lehetőségeinek igénybevételéhez.

A támogatásunkkal létrejött térségi kézműves egyesületnek mára több mint negyven olyan kézműves a tagja, akik a tradicionális kézműves mesterségek bemutatását, életben-tartását és a kézművesség megismertetését, továbbadását tűzték ki célul.

A szakmai összefogáson alapuló szerveződés a kezdetek óta megjelenési lehetőséget kap minden települési rendezvényen, önálló kezdeményezésben szerveznek kézműves-bemutatókat, vásárokat, részt vesznek az országos vidékfejlesztési programokban, bemutatókon, rendezvényeken (Magyar Vidék Napja, Sziget Fesztivál, Teret a Vidéknek, Pécs).

Mivel a térségi kábel televízióban folyamatosan kommunikáljuk az egyesület tevékenységét, beszámolunk a megvalósult fejlesztésekről, a helyi lapokban pedig megjelennek az egyesület által közölt hírek, információk, a kommunikáció a társadalmi szervezetek képviselőivel jónak mondható.

A III. tengely I körében civil szervezetek által benyújtott támogatási igények száma:

Civil pályázók III. tengely, 1. támogatási kör	Igényelt támogatás (Ft)
15 db	605 059 002

A társadalmi szervezetekre vonatkozó megítélt támogatások száma és rövid bemutatása:

Civil pályázók IV. tengely, nyertes pályázatok	Igényelt támogatás (Ft)
14	35 672 526

Pályázó	Fejlesztés megnevezése
Dabas-Sári Szlovákok Egyesület	KISTÉRSÉGI NEMZETISÉGI TALÁLKOZÓ
Dabas-Gyón Polgárőr Egyesület	EGYSÉGES ARCULAT KIALAKÍTÁSA
Örkény Szépítő Egyesület	TÉRSÉGI, KÖZÖSSÉGÉPÍTŐ RENDEZVÉNYSOROZAT ÖRKÉNYBEN
Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület	Egységes térségi arculat kialakítása
Dabasi Lokálpatrióta Egyesület	7. TÉRSÉGI FUTÓNAP DABAS
Határok Nélkül-Magyartól Magyarig - Egyesület	TÉRSÉGI IFJÚSÁGI LEÁNY KÉZILABDA ÖRKÉNYBEN
Örkényi Polgárőr Egyesület	AZ ÖRKÉNYI POLGÁRŐRSÉG FEJLESZTÉSE
Örkényi Horgász Egyesület	Térségi ifjúsági horgászverseny Örkényben
Ország Középe Többcélú Kistérségi Társulás	ORSZÁG KÖZEPE KISTÉRSÉGI FÚVÓSZENEKAR FEJLESZTÉSE
Ország Középe Többcélú Kistérségi Társulás	II. KISTÉRSÉGI "KÖZÉPPONT" FESZTIVÁL
Örkény Város Lövészklub	IFJÚSÁGI LÖVÉSZ VERSENYEK ÖRKÉNYBEN
Határok Nélkül-Magyartól Magyarig - Egyesület	KÖZÖS ARC, KÖZÖS CSELEKVÉS - CIVIL SZERVEZETEK EGY
Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület	Nemzeti és nemzetközi kapcsolatépítés
Határok Nélkül-Magyartól Magyarig - Egyesület	A FALUSI TURIZMUSBAN REJLŐ LEHETŐSÉGEK

Több nyugdíjasklub, alapítvány és a fogyatékkal élők szervezetei működnek aktív tagokkal és önkéntes munka felajánlásával a térségben.

A Bugyi Nagyközségért Közalapítvány egyedi tapasztalatokat szerzett az infrastrukturális beruházások terén, melyeket a helyi közösségi közlekedés fejlesztése terén lehet hasznosítani. A településen példaértékű civil összefogással megvalósuló „Krumplifesztivál” a

helyi hagyományok mentén a térség kulturális, gasztronómiai és népművészeti értékeit összefogó és bemutató program.

A nemzetiségi hagyományok és kultúra ápolására létrehozott civil szervezetek, köztük a Hercul Sváb Hagyományőrző Egyesület és a Dabas-Sári Szlovákok Egyesülete rendszeresen részt vesz az egyesületünk rendezvényein, és a Hercul Egyesület tevékenységéhez kapcsolódik a már harmadik éve megrendezett „Hartyánfesz” rendezvény, mely a sváb gasztronómiai értékek bemutatását és a sváb zenei és néptánc kultúra továbbadását tűzte ki célul.

A LEADER pályázati lehetőségek kihasználásával már az első kiírás során olyan programok valósulhattak meg, amelyek a térségi együttműködések, közösségi célú fejlesztések, rendezvények és képzések megvalósítását tették lehetővé, melyekre az elmúlt időszakban támogatás hiányában nem volt lehetőség a településeken. Egyesületünk továbbra is fontosnak tartja, hogy azok a társadalmi szervezetek, melyek aktívan vesznek részt a helyi közösségek életében, támogatási lehetőségeket tudjanak igénybe venni programjaik megvalósításához. Nagyon fontosnak tartjuk ezeknek a szervezeteknek a példáján keresztül bemutatni, és erősíteni a vidékfejlesztési programokban rejlő támogatási lehetőségeket, és igyekszünk a programhoz való kapcsolódási pontok ismertetésében aktívan közreműködni.

2.2 A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület megalakulása óta a helyi partnerség építését kiemelten fontosnak tartja. A HVS-ben megfogalmazott célok megvalósítása során folyamatosan ügyeltünk arra, hogy az Egyesület rendelkezésére álló lehetőségek a térség minden szereplőjére azonos mértékben vonatkozhassanak.

A megvalósítandó célok különböző társadalmi csoportokhoz és a közszéfera különböző intézményeihez kapcsolódnak, ezért a helyi szereplők bevonása minden esetben a meghatározott célok megvalósítása érdekében történt.

A turisztikai fejlesztések megvalósításához felkutattuk azokat a potenciális partnereket, akiknek a tevékenysége, lehetőségei illeszkednek a fejlesztési elképzeléseinkhez. Támogattuk őket az önszerveződés erősítésében, a hosszú távú elképzeléseik megfogalmazásában és az együttműködés érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük a munkájukat. (Stípa Egyesület, Gyémánt Lovaspark Egyesület, Lantos Mihály Egyesület).

A helyi partnerség egyik fontos kritériuma, hogy minden szereplő találjon a számára kielégítő kapcsolódási felületet, és eredményes együttműködési lehetőséget.

Ennek érdekében nem csak a pályázati támogatások meghirdetésével, hanem a támogatásból megvalósuló projektek nyomán követésével, a kifizetési kérelmek beadásából adódó problémák megoldásával és a további folyamatok segítségével is támogatjuk partnereinket.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában is megfogalmazott cél, hogy a „vidékfejlesztés motorja” az Egyesület és annak munkaszervezete minden esztendőben arra ösztönözze az Egyesület elnökségét, hogy a tagjainak számát növelje, olyan működő társadalmi szervezeteket és vállalkozásokat vonjon maga köré, akik a hosszú távú stratégia megvalósításának nem csak fontos szereplői, hanem aktív résztvevői is.

2.3 A LEADER megvalósítás során elért eredmények áttekintése

Település neve	Legfontosabb probléma a településen	Legfontosabb lehetőség a településen	Változások
Bugyi	„A kavicsbányák okozta megnövekedett tehergépjármű forgalom a község utcáin szinte elviselhetetlen életteret eredményezett a por- és a zajszint emelkedés miatt. A balesetek száma folyamatosan nő. A jelentős kertészettel bíró térség értékesítési problémái már-már a létüket veszélyezteti. Nincs átfogó hatástanulmány a bányatavak hatásairól a térség vízháztartására.”	A településen élők életkörülményeinek javítása érdekében elengedhetetlenül fontos az elkerülő út megépítése, így az ipari park is benépesülhet. A kibányászott bányatavak adta lehetőséget kihasználva rekreációs központok létesítése. Vízi versenysportok meghonosítása érdekében a bányatavak összekapcsolása, egységes vízfelületek létrehozása.”	Elkerülő út majdnem teljes körben kész, átadás várhatóan az év végén, Horgászegyesület, Jet-ski lehetőség vállalkozási formában működnek, camping működik a bezárt és horgásztóként hasznosított kavicsbánya tavak környékén. A település belterületi útjai teljes mértékben szilárd burkolattal vannak ellátva, lakossági összefogással és önrész vállalásával, kerékpárút a település teljes hosszában kiépült.

Település neve	Legfontosabb probléma a településen	Legfontosabb lehetőség a településen	Változások
Csévharaszt	„Hiányzik az észak-déli közúti átkötés a 4-es és 5-ös út menti települések között, így Csévharasztnak is nehéz Inárcsot, Kakucsot, Bugyit megközelíteni. A közút megépítése után a tömegközlekedés is fejlesztendő. A turistajelzések hiánya akadálya a turizmus tömegessé tételének.”	„Csendes, erdők által övezett, nyugodt település. A főváros és a repülőtér közelségéből számos előnye adódik. Ipari fejlesztésekre lehetőséget biztosító területei vannak. Emellett a környezet óriási lehetőséget biztosít túrák és	A tömegközlekedés problémái változatlanok Lovas túraútvonal kialakítása a vidékfejlesztési Egyesülettel folyamatban van. Ipari fejlesztés nem történt, sportversenyek szervezése nem történt. A település civil szervezetei látva a szomszédos települések példáit keresik a lehetőséget a kulturális élet fellendítésére, és a térségi kapcsolatok élénkítésére.
Dabas	„A tömegközlekedés komoly átszervezésre szorul, amely megnyilvánul a vasúti közlekedés feltételeinek javításában és a buszközlekedés átszervezésében, illetve infrastrukturális állapotának javításában. A megnövekedett városi forgalom miatti közlekedésbiztonsági problémák. A csapadékvíz-elvezetés hiánya.”	„A munkaerő-struktúra tényleges gazdasági igényekhez történő igazítása a szakképző iskola térségi központtá alakításával. Az ipari park térségi jelentőségének növelése. A kedvező földrajzi fekvés és a város kulturális és történelmi adottságai révén turisztikai fejlesztések, szolgáltatások bővítése. A többfunkciós sportcsarnok jobb kihasználása.”	A városrendezési tervben szerepel a központi autóbusz pályaudvar megépítése. A vasúti kocsik cseréjével a vasúti közlekedés feltételei pozitív irányba mozdultak, továbbra is probléma a menetidő. A szakképző iskola TISZK infrastrukturális és szakmai képzése megtörtént Ipari Park fejlesztése folyamatban-több nyertes EMVA pályázat is van, amelyik az Ipari Parkban működik. A várost is érintő turisztikai fejlesztés folyamatban van, az egyesület lovastúra útvonalak és lovas panziók hálózatának kiépítésekor, figyelembe véve a város térségi központi szerepét kiemelt figyelmet fordít a helyi vállalkozások és turisztikai szolgáltatókkal való kapcsolatfelvételre és együttműködésre.

Település neve	Legfontosabb probléma a településen	Legfontosabb lehetőség a településen	Változások
Hernád	„Bár Hernád az ország közepén helyezkedik el és két jelentős főútvonal fogja közre, az autóbusz közlekedés mégis hiányos. A vasúti közlekedés lassú és nem biztonságos. A haránt irányú összekötő utak nincsenek kiépítve. Nagy hátrány, hogy a településnél nincsen lehajtó az M5-ös autópályáról, ezért az emberek mobilitása és a vállalkozások versenyképessége csökkent értékű.”	„A fiatalodó, teljes infrastruktúrával rendelkező település egyik legnagyobb lehetősége Budapest közelsége, amely bár problémát is jelent, lehetőséget nyújt a faluban letelepedő fiataloknak, hogy egészséges környezetben éljenek, mégis a fővárosban vállaljanak munkát. Központi elhelyezkedése, kulturális élete, sok jól működő civil szervezete javítja az itt lakók életminőségét.”	Autóbusz közlekedés továbbra sem megoldott, távolsági busz nem érinti a településközpontot, haránt irányú összekötő utak fejlesztésre várnak a közlekedés nem megoldott továbbra sem
Inárcs	„Önkormányzati utak aszfaltozásának tempója, önréből a község nem tudja megoldani, a pályázatok kis szakaszok burkolását teszik lehetővé. Az általános iskola fizikai összevonása: az alsó és felső tagozat a község két távoli pontján működik. Az elavult, korszerűtlen épület felújítása. Cél: költséghatékony működtetés. Korszerűtlen, kis kapacitású óvoda.”	„1. Budapest közúton gyorsan megközelíthető, jó tömegközlekedés. 2. Szabad iparterületek, jó közlekedéssel. 3. M5 autópályára közvetlen lehajtó. M0 és 405 főutak közelsége. 4. Növekvő lakosság szám. 5. Teljesen kiépített közművek. 6. Természetvédelmi körzet határán helyezkedik el a község, nincs környezetszennyező tevékenység a területén.”	Energetikai pályázatot nyertek az oktatási intézményre magánóvoda nyílt, ahová a térségből is viszik a gyerekeket. A település sikeresen vett részt az Integrált Közösségi és Szolgáltató Terek pályázaton, a projekt megvalósítása folyamatban, a beruházás megkezdődött.
Kakucs	„Folyamatosan csökken a munkahelyek száma. Megélhetési gondok, munkanélküliség, amely elsősorban a roma népességet sújtja. Pénzügyi és fejlesztési forráshiány, beépíthető lakótelkek hiánya. A belső úthálózat, a járdák kiépíthetlensége, a csapadékvíz elvezetés megoldatlansága. Szabálytalanul kialakult, nagy kiterjedésű hulladéklerakó hely a belterülethez közel.”	„Gazdasági és iparterület kialakítása, mivel Kakucs község Magyarország központi régiójának része, az M5-ös autópálya terület felértékelő hatását élvez, továbbá jók a közlekedési adottságok Budapest, Dabas és Újhartyán felé, mely a munkahelyteremtésben meghatározó.”	A tömegközlekedés problémái változatlanok Lovas túraútvonal kialakítása a vidékfejlesztési Egyesülettel folyamatban van. Ipari fejlesztés nem történt, sportversenyek szervezése nem történt. A településen a civil szervezetek által kezdeményezett programok száma megnövekedett, térségi együttműködések alakultak kulturális és zenei területeken.

Település neve	Legfontosabb probléma a településen	Legfontosabb lehetőség a településen	Változások
Örkény	„A heterogén összetételű népességgel rendelkező városban a munkavállalók alacsony képzettségi szintje megátolja az igényesebb, nagyobb szakképzettséget igénylő vállalkozások letelepedését, emiatt a vállalkozások betelepülése lassú. Bár helyi piaccal rendelkezik, ez a piac nem ad megfelelő lehetőséget a mezőgazdasági termelők árujának értékesítésére.”	„A jelentős történelmi múlttal rendelkező település nemrégén kapott városi rangot. Jó megközelíthetősége, kiépült infrastruktúrája predesztinálja arra, hogy a mikro-térség központja legyen. Központi elhelyezkedése biztosítja, hogy mind a turisztikai, mind a munkahelyteremtő vállalkozások szempontjából felmerülő lehetőségeit kihasználhassa.”	A heterogén lakosság összetétel főleg az oktatásban okoz problémát, és a munkavállalás területén. Közmunka program átalakítása nehezíti az elhelyezkedést, felújításra és bővítésre szorul a helyi piac, aminek megvalósítására az eddigi EMVA pályázatok során nem volt lehetőség (a település nem volt jogosult a lélekszám miatt a falumegújítás- és vidéki örökség támogatások igénybevételére. Mikro-térségi összefogásban pályázati támogatást nyert az Esély Szociális Szolgálat központi épületének kialakítására, az udvardi kistérséggel pedig a távmunka program kidolgozására kaptak támogatást.
Pusztavacs	Előregedő falu, csökkenő születésszám, amely maga után vonja a vállalkozások számának csökkenését, ezzel elősegítve az elvándorlást és az ingázást. A település zsákjelleget fogva rossz és szervezetlen a közlekedés. A márt aszfaltos belső úthálózat rövid időn belül meleg aszfalt borítást igényel.	„Az ország földrajzi középpontja, valamint az Alföld egyik legnagyobb kiterjedésű erdeje jó lehetőséget biztosít a gyalogtúra-, kerékpár- és lovassportnak. Az erdőben lévő jól felszerelt kedvező adottságokkal bíró "Pihenőréti" valamint a NEFAG Zrt. kezelésében lévő "Vadászház" miatt turisztikai szempontból jó lehetőségei vannak a településnek.”	A településen működő oktatási intézmény korszerűsítése és felújítása megtörtént, az intézmény a helyi közösségek rendezvényeinek lebonyolítására is alkalmas tornateremmel bővült, és folyamatban van a település legfontosabb közösségi terének felújítására beadott pályázat elbírálása. A térség turisztikai fejlesztései szempontjából kiemelt szerepet kap a településhez tartozó "Ország Középe", Magyarország geográfiai középpontja, melynek turisztikai látványossággá történő fejlesztését a vidékfejlesztési egyesület is támogatja.

Település neve	Legfontosabb probléma a településen	Legfontosabb lehetőség a településen	Változások
Táborfalva	„A heterogén összetételű lakosság miatt nem beszélhetünk tradicionális faluközösségről. A szociális okok miatti beköltözések hátrányosan befolyásolják a lakossági szolgáltatások minőségét és mennyiségét. A lakosság létszámához viszonyítva kevés a helyi munkalehetőség. A településen belüli jelentős távolságok miatt a hosszú önkormányzati úthálózatnak nem megfelelő az állapota.”	„A jó földrajzi fekvés miatt kedvező lehetőségek várnak az idetelepülni kívánó ipari, illetve mezőgazdasági tevékenységet végző kis, közép és nagy vállalatoknak. A település lélekszámához képest jelentős a civil szervezetek száma és aktivitása. Széles a szabadidős tevékenységek tára a horgászatól az off-road-ig.”	Már csak az állami tulajdonú utak a rosszak, az önkormányzati utakat felújították a településen belül. Az UMVP III. tengelyének falumegújítási támogatásával megvalósult a művelődési ház és az azt körülvevő park felújítása. Aktív civilszervezeti tevékenység jellemzi a települést, kezdeményezésükre az Örkény-Tábori Lovas Kiképző központ emlékszobájának kialakítása megkezdődött.
Tatárszentgyörgy	„A települést szinte körülölelő lőtér lezárása, és a lakosság vegyes összetétele, valamint az alacsony végzettségűek magas aránya miatt a munkanélküliek száma magas. Kevés a helyi munkalehetőség, az úthálózat, a járdák kiépíttelensége a csapadékvíz elvezetése megoldatlan. Felújításra vár az óvoda-konyha és a közösségi ház kialakítása.”	„A környezeti adottságok miatt a falusi turizmus és az ezzel kapcsolatos szolgáltatások fejlesztése (szálláshely, vendéglátás, vadásztatás. A falu tradícióit, lehetőségeit kihasználva a hagyományos állattartás és növénytermesztés oktatása, bemutatása. A védett állatok és növények élőhelyének megőrzésével a területek bekapcsolása a turizmusba.”	Az utóbbi évek történései és az ehhez kapcsolódó média hírek meghatározzák a településről alkotott képet. A település a hozzákapcsolódó negatív élmények megváltoztatásának szándékával szervezi a mindennapjait. A munkanélküliek száma továbbra is magas, a településen nincs komoly érdeklődés a munkahelyteremtésre, ez elsősorban a település elhelyezkedése, földrajzi adottságai miatt van így. Az UMVP III. tengely támogatásával a falu központjában játszótér-közösségi tér fejlesztése valósult meg, mely elsősorban a kisgyermekes szülők egymásközi kapcsolatteremtésének és tapasztalatcseréjének a helyszíne, valamint a gyermekek egyéni készségeinek fejlesztésére alkalmas.

Település neve	Legfontosabb probléma a településen	Legfontosabb lehetőség a településen	Változások
Újhartyán	„A bölcsődés korú gyermekek elhelyezése nem megoldott, emiatt szüleik munkavállalási esélyei csökkentek, az óvoda épületének állapota erősen leromlott, felújítása gazdaságtalan.”	„Újhartyán község legnagyobb lehetősége az Ipari Park megléte, amely a kissé előregedő faluba vonzza a letelepülni vágyókat, illetve fontos még a sváb hagyományok megőrzése, hiszen döntő többségében svábok lakják a települést.”	A települési önkormányzat által benyújtott KMOP pályázat eredményeképpen hat csoport befogadására alkalmas német nemzetiségi óvoda épült, mely a legmodernebb geotermikus fűtésrendszerrel van ellátva. Az Ipari Park területén működő nemzetközi (japán, svéd, ír) vállalatok nagyban hozzájárulnak a környék munkahely megtartó erejéhez. A környezetkárosító tevékenységtől mentes lakókörnyezetet a tervek szerint Dabasra települő cementcsomagoló üzem létesítése veszélyeztetheti, ami hatással lehet a letelepülni vágyók számára. A sváb hagyományok megőrzését a helyi civil szervezet hagyományőrző és hagyományteremtő rendezvényei segítik.
Újlengyel	„Probléma a tömegközlekedés szervezetlensége, elégtelensége, amely megnehezíti a térségi intézmények elérését, illetve a munkavállalást és a bejáró tanulók közlekedését. Az alapfokú egészségügyi infrastruktúra leromlott állapotú, ez negatívan befolyásolja a településen élők életkörülményeit. A tanyavilág infrastruktúrája hiányosan kiépített.”	„A település lehetősége a környezetéből és adottságaiból fakadó (pl. 49°C-os termálvíz, 16 ha parkerdő) ún. szelíd turizmus fejlesztése. A nyugodt, környezetkárosító tevékenységtől mentes, egészséges lakókörnyezet, a magas szintű szolgáltatások helyi kialakításával vonzó célterülete lehet mind az ide települőknél, mind az ideérkező vendégeknek.”	A tömegközlekedés javítását célzó intézkedések következtében javult a helyzet a térségi központ és a szomszédos települések elérhetőségét illetően. A Hernád-Újlengyel összekötő út megépülése (jelenleg tervezés alatt) további eredményeket hozhat a közlekedési feltételek javulása szempontjából. A település művelődési központja UMVP III. tengely keretében került felújításra. Az egészségügyi központ felújítása és eszközbeszerzésének támogatása továbbra is indokolt.

Település neve	Legfontosabb probléma a településen	Legfontosabb lehetőség a településen	Változások
Vasad	„Tornaterem és a közösségi terek hiánya, az iskola korszerűtlensége. A közlekedés biztosítása mindenki számára. A termőterületek gyenge minősége, a vidék struktúraváltásának elmaradása. Rossz minőségű járdák, rossz közlekedési feltételek a tanyavilágban. Közterületek élhetőségének hiánya (parkosítás, köztéri játékok, játszótér, fásítás, virágosítás, tanösvény kialakítása stb.)” Rendelő felújításra szorul, egészségközpontra lenne szükség.	„Sportpálya fejlesztése. Vállalkozások fejlődése. A homok gazdaságos művelésének biztosítása, a mezőgazdasági tevékenység hatékonyságának növelése. Turizmus lehetőségének segítése, biztosítása. A főváros közelsége, a repülőtér közelsége, az MO és az elkerülő gyors elérhetősége. A tiszta levegő, a sok erdő. Az országos piros túraútvonal helyi és térségi kapcsolódása, kapcsolatai.”	Pályázati támogatásból és önkormányzati hitelből megvalósult az iskola épületének teljes felújítása és kibővítése, valamint a település egyik központi területén UMVP III. tengelyes támogatással ifjúsági játszópark épült. A térség településeit összekötő turisztikai útvonal kidolgozásakor figyelembe vesszük a helyi sajátosságokat, és a fejlesztést a helyi szolgáltatók bevonásával szeretnénk megvalósítani.

A HVS-ben szereplő tíz legfontosabb gazdaságfejlesztési javaslat és az eddig elért eredmények:

1. „A térségben működő, ill. leendő mikro- és kis vállalkozások támogatása: vállalkozások beindításában, uniós forrásokra pályázók önrészére támogatás nyújtásában, gazdasági övezet fejlesztésében, munkahelyet teremtő fejlesztési beruházások, valamint eszközbeszerzések támogatásában valósulhat meg. Ezekre a támogatásokra azért van szükség, mert a mikro- és kis vállalkozások jelentős része tökeszegény, fejlődésükben megrekedtek

A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület munkaszervezete aktívan közreműködik az EMVA pályázatok által nyújtott lehetőségek térségi kommunikációjában, pályázati tanácsadással segíti a mikro- és kisvállalkozások elképzeléseinek megvalósítását.

A teljes pályázati folyamat során figyelemmel kísérjük a pályázók, támogatást igénylők aktuális problémáit, segítünk azok megoldásában, és igyekszünk egyéb pályázati forrásokra, lehetőségekre is felhívni a figyelmüket.

Tevékenységünknek köszönhetően a térség vállalkozói bizalommal fordulnak hozzánk és az Egyesület tagjaihoz pályázati kérdésekben, mi pedig igyekszünk mindenben a segítségükre lenni.

2. „Önálló és egységes térségi arculat kialakítása, megjelenés a médiában, az interneten és minden egyéb értékesítési fórumon. Térségi honlap/információs portál létrehozása, működtetése a szolgáltatók összefogásával. A térség vonzásadottságain alapuló fő turisztikai irányok és az ezeknek megfelelő turisztikai termékek, csomagok kialakítása. Közös térségi turisztikai és információs kiadvány megjelentetése havonta. Községi információs pont és információs terminál-hálózat kiépítése. A megoldási javaslat alapjocíme LEADER-fejlesztés

Az Önálló és egységes térségi arculat kialakítására beadott LEADER IV. tengelyes pályázatunk a megvalósítás szakaszában van, pillanatnyilag a közbeszerzés előkészítése, lebonyolítása szakaszában vagyunk. (A pályázati támogatás összege 17 millió forint).

Az egyesület által működtetett honlap térségi információs portálként működik, naponta többször frissül, aktuális információkkal látja el a helyi médiát, és a térség lakosságát egyaránt.

A turisztikai fejlesztésekhez kapcsolódó időszakos marketing kiadványok megjelenése folyamatos, az aktuális projekthez kapcsolódóan. Rendszeres kiadvány megjelentetéséhez pillanatnyilag nem áll forrás az Egyesület rendelkezésére.

3. A térségben 6-7 piac kiépítése, ahol legalább hetente kétszer lehet helyi termékeket vásárolni. Erre a frekvenciát több helyen fekvő, nagyobb települések alkalmasak, ahol már tervek is készültek ezek megvalósítására. A piaci versenyhelyzet a termelés összehangolására, a biotermesztés népszerűsítése és támogatása, a termelő és a fogyasztó közvetlen találkozása minőségi termékek előállítására ösztönöz. A biotermesztés nagy élőkommunikáció miatt minimális átképzéssel munkát tud biztosítani a hátrányos helyzetűeknek is pl. fogyatékkal élők, inaktív nők

A helyi piacok kialakítására nem volt lehetőség az UMVP III. tengelyének támogatási lehetőségei között, azokban a városokban, ahol a piac életképes lenne. A kistelepüléseken az eddigi tapasztalatok alapján a piacokra nem mutatkozik igény, hiszen a kertés családi házas lakókörnyezetben mindenki megtudja termelni azokat a zöldségfélét, melyeknek árusítására a piac lehetőséget biztosít.

Az őstermelőket érintő értékesítési lehetőségek változásával, valamint a biotermelés és a környezetvédelem népszerűsítésével szeretnénk helyi termékhálózatot létrehozni.

4. „Falusi vendéglátók képzésének szervezése, támogatása, szaktanácsadás. A mezőgazdaságban dolgozók, tanyatulajdonosok, civil szervezetek támogatása minőségi falusi szálláshelyek, nyári- és egyéb tematikus táboroknak, erdei iskoláknak megfelelően kialakított épületek létrehozására, fejlesztésére

Falusi vendéglátó helyek kialakítására és az ehhez kapcsolódó képzések szervezésére a hiányzó látogatói bázis miatt nem mutatkozott igény. A turisztikai fejlesztések megvalósításának későbbi szakaszában tervezzük a falusi szálláshely szolgáltatók számára szervezett képzések megtartását.

Ifjúsági szálláshelyek kialakítására több pályázati is érkezett be, és a LEADER pályázati forrásokból már valósult meg ifjúsági program támogatása. Az UMVP III. tengely második körének támogatási igényei között is van megvalósítás alatt álló, vagy arra váró turisztikai fejlesztés, mely a fentiek alapján került megfogalmazásra, elbírálásuk folyamatban van.

5. „Az Annex 1-es termékek listáján nem szereplő szárazságtűrő növények termesztésének támogatása, beleértve az átfogó homokhátsági mezőgazdasági stratégia elkészítését, a kutatást, nemesítést, a tájékoztatást, átképzést is. Lehetőség biztosítása jó minőségű szaporítóanyag beszerzésére, a föld megművelésére alkalmas eszközvásárlásra, homokot megkötő és a vízmegtartást segítő hagyományos és új, pl. energiaforrásként is hasznosítható növénykultúrák telepítésére. A termelés összefogása és –hangolása a homokhátsági körülmények közötti fenntartható növény-és állattartásra. A megoldási javaslat alapjocíme

A fenti célterület támogatása nem lehetséges az UMVP III. tengelyének támogatási keretein belül, ezért ezeknek a fejlesztéseknek a megvalósításához egyesületünk keresi a megoldásokat, és az igénybe vehető forrásokat.

6. Támogatni szükséges a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci visszailleszkedését. A vállalkozóvá válás támogatása sok, most még munka nélkül álló személynek adhat esélyt megélhetésének biztosítására. Lehetőség a mikrovállalkozások fejlesztése, a szakképzés bővítése és a helyi gazdasági igényekhez való igazítása. A helyi termékekre építő feldolgozóiparban és a helyi adottságokra épülő turizmusban, vendéglátásban sok, most még nem dolgozó lakos lelhet biztos megélhetésre. A fogyatékkal élők részére a távmunka lehetőségét kell támogatni

A gazdasági válság hatására megváltozott munkaerő-piaci viszonyok figyelembevételével szeretnénk elhelyezkedést segítő képzéseket szervezni a térségben, de az adott körülmények között a munkahelyek megtartása, és távmunka-lehetőségek népszerűsítésére tudunk fókuszálni pillanatnyilag.

7. Egyedi vagy komplex (napelemes elektromos energia előállítás; napkollektoros /főleg vákuumcsöves/ HMV előállítás, fűtéstámasztás; hőszivattyús fűtés, esetleg HMV előállítás /elsősorban föld, vízbázisú primerkör esetén/; biomassa hasznosító rendszerek) alternatív energiaellátó rendszerek tervezésének támogatása a vezetékes energiaellátó rendszerektől elzárt gazdaságok és az innovatív, kis energiaigényű vállalkozások részére. Kisléptékű, bemutatható pilot projektek támogatása, mely katalizátorként hathat e rendszerek gazdasági célú terjedésére.

A fenti célok megvalósításához az Új Széchenyi Terv pályázatai biztosítanak támogatási lehetőséget. Egyesületünk a támogatások igénybevételének, feltételeinek kommunikációjával, és a környezetvédelem, fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembevételével tud marketing- és információs támogatást nyújtani a helyi szereplők számára.

8. „Termelői hálózat, termelő, értékesítő szövetkezetben való tömörülés elősegítése, ill. létrehozásának támogatása. Ez a termelés megszervezésében, értékesítésében, raktározásában nyújt biztonságot, valamint a termények könnyebb eladhatóságát és a termelők hatásosabb érdekvédelmét segíti. Az összefogás szélesebb körű piaci ismereteket és ismertséget hoz, nagyobb mennyiségű standard, bio minősítésű áruval olyan piaci szegmensek érhetők el, amelyek eddig nem voltak lehetségesek

A helyi termékhálózat kiépítésének első állomása a helyi termékkatalógus elkészítése, mely a 2010. évi célkitűzéseink között szerepel. Az ezzel kapcsolatos előkészítő munkák elkezdődtek, a hálózat létrehozásához és működtetéséhez forrásokat keresünk.

9. „Határon túli kapcsolatok szervezése, bővítése, gondozása, fejlesztése, melyek előnyei számos területen megmutatkoznak. Ezek a kapcsolatok hozzájárulnak a helyi gazdaság és turizmus fejlődéséhez, egymás erősségeinek jobb megismeréséhez, közös pályázati lehetőségek megtalálásához. Fontos az iskolák közötti, a kulturális és a sportéleti cserekapcsolatok. A tapasztalatcsere elősegítheti a környezetvédelem, a társadalom (nemzetiségek, fogyatékkal élők, fiatalok, idősek) problémáinak átfogó megértését, tudatosítását

Egyesületünk az elmúlt két év során nagyon sok nemzetközi kapcsolatra tett szert, pillanatnyilag négy nemzetközi együttműködésben veszünk részt. Ezek főleg a települések és közösségek közötti együttműködést, a környezet és a vidéki örökség megóvását, a helyi minőségi márka kidolgozását, valamint a turizmus fellendítését célozzák meg.

10. „Azon településeken, ahol a főút csak érintőlegesen halad el, kulturált, esztétikus, „díszpiacokat” kell létrehozni, ahol helyi termékeket (mezőgazdasági- és kézművestermékek) lehet árusítani. Ezek a létesítmények szolgáltatnának helyet a környék kistermelői standjainak, segítik az egységes térségi arculat és védjegy kialakulását.

A helyi termékhálózat kialakításával összhangban szeretnénk megteremteni a helyi termelők számára a térség településein való árusítás lehetőségét. A projekt megvalósítása folyamatban van, LEADER IV. tengely támogatási igényhez kapcsolódó pályázatok beadása várható.

A tíz legfontosabb szolgáltatás-, falu- és településfejlesztési javaslat, és a megvalósulás aktuális helyzete:

1. „Ország közepe identitástudat kialakítása. A már meglévő programok feltérképezése, összehangolása, hagyományteremtő térségi nagyrendezvények létrehozása önkormányzati, civil és vállalkozói együttműködéssel. A nagyrendezvények révén megismertethető a térség kultúrája az országosan és nemzetközi szinten egyaránt. Az ország közepén helyezkedünk el, minden irányból jól megközelíthetően, de szükséges a rendezvényhelyszínek és megközelítésük infrastruktúrájának fejlesztése és akadálymentesítése.

Az Önálló és egységes térségi arculat kialakítására beadott LEADER IV. tengelyes pályázatunk a megvalósítás szakaszában van, pillanatnyilag a közbeszerzés előkészítése, lebonyolítása szakaszában vagyunk. (A pályázati támogatás összege 17 millió forint).

2. „A lehulló esőmennyiséget hasznosítani szükséges oly módon, hogy azt megfelelő csatornahálózatokon keresztül olyan helyre juttatjuk, ahol lehetőség van a megőrzésre és későbbi hasznosítására (záportározók). Az esővíz megfelelő kezelése komoly lehetőség a mezőgazdasági területek öntözésére, a már meglévő tavak táplálására (pl. Dabas, Tatárszentgyörgy, Örkény, Táborfalva, Pusztaavacs), és a kiszáradt tavak revitalizálására (pl. Dabas, Hernád, Ujhartyán). A kiszáradt tómedrek feltöltésére természetesen más, alternatív lehetőségeket is ki kell használni. Ezen túl a meglévő és a létrejövő tavak a turisztikai kínálat bővülését is lehetővé teszik

A fenti fejlesztések megvalósítására térségi összefogással és különböző támogatási lehetőségek igénybevételel tud megvalósulni. Az elmúlt évek esős időjárásának következtében a csapadékelvezetése okoz inkább problémát a településeken, melyet minden önkormányzat saját lehetőségeinek figyelembe vételével kezel.

3., Indokolt azokat civil- és gazdálkodó szervezeteket ösztönözni, amelyek képesek és hajlandók mintaeértékű jó gyakorlatokat fenntartani és folyamatosan bemutatni. A területi kiegyenlítetttség, a szakmai feltételek és az egyenlő esélyek biztosítása érdekében a végrehajtásba minden településről be kell vonni az egészségügyi vállalkozásokat is. Az eredményes megvalósítás érdekében teljes térségi együttműködésre, összefogásra van szükség. Az intézményes foglalkoztatási és oktatási szintektől el kell jutni a konkrét családokig. Elkerülhetetlen a helyi közösség minden településének bevonása a megvalósításba. A megoldási javaslat alapjocíme: LEADER-térségen belüli együttműködés

Az Egyesület több olyan civil kezdeményezést is támogat, mely a fenti javaslatok megvalósítása érdekében jött létre. (kézművesek, hagyományőrző- és művészeti csoportok, kulturális szerveződések, magánerdő-tulajdonosok csoportja). A HVS-hez való illeszkedésük kiemelt szempont.

4. „Térségi szintű összefogás segítségével komplex élményláncok, motoros járművek elől elzárt, ún. zöld utak, kalandtúrapályák megtervezése, kialakítása a már meglévő erdei és pusztai utak felhasználásával. A turisztikai szolgáltatók szakmai és nyelvi továbbképzése. Tanösvények kiépítése a természeti ritkaságok (tartós szegfű, törpe nőszirm, ősbörökás) megismertetésére, élőhelyük megőrzésével. A túraútvonalak bekapcsolása a helyi lakosok, turisták egészségmegőrző programjába, rehabilitációjába akadálymentesítéssel

A turisztikai fejlesztések megvalósítása folyamatban van, együttműködésben a helyi szolgáltatókkal és a települések önkormányzataival. A megvalósulásuk 2012 végére várható.

5. „A kulturális örökség megőrzése és átörökítése érdekében komplex történelmi tematikus programcsomagokat szükséges összeállítani, amely segítségére lehet a gyalogos, a kerékpáros, a természetjáró diákturizmus és a kalandturizmust fejlesztő vállalkozásoknak, önkormányzatoknak és civil szervezeteknek. Motoros forgalom elől elzárt túraútvonalak kell fejleszteni. Több jelölt túraútvonalra van szükség, ami akár programlehetőségtől programlehetőségig kalauzolja a látogatókat.

A turisztikai fejlesztések megvalósítása folyamatban van, együttműködésben a helyi szolgáltatókkal és a települések önkormányzataival. A megvalósulásuk 2012 végére várható.

6. „Egyedi vagy komplex (napkollektoros /főleg vákuumcsöves/ HMV előállítás, fűtési-részesítés; hőszivattyús fűtés, esetleg HMV előállítás /elsősorban föld, vízbázisú primerkör esetén/; biomassa hasznosító rendszerek) alternatív energiaellátó rendszerek tervezésének támogatása az önkormányzatok részére. Adott esetben kisléptékű, bemutatható pilot projektek támogatása, amelyek katalizátorként hathatnak e rendszerek terjedésére

Az alternatív energiaellátó rendszerek megjelenése a térségben a következő időszakban várható. Településenként előfordul megvalósult energiatakarékos beruházás, mely a települési önkormányzatok közreműködésével, pályázati támogatásból valósult meg.

7. „Elsősorban civil szervezetek, önszerveződő közösségek fordítsanak gondot a túraútvonalakon a kerékpáros közlekedés lehetőségének megteremtésére, erdők és füves kaszálók kitisztítására, valamint a kisebb javításokra. Az alternatív közlekedési útvonalak létrehozásával megteremthető a kerékpáros forgalom közutat elkerülő lebonyolítása. Ez a megoldás nem jelenti szilárd burkolatú kerékpárutak kiépítését, sokkal inkább pl. az erdei utak kerékpározhatóvá tételét

A turisztikai fejlesztésekhez kapcsolódóan lehetőséget látunk az alternatív közlekedési útvonalak kidolgozására, ezeken a területeken eddig előrelépés nem történt.

8. „A meglévő értékek megőrzésén és védelmén túl támogatni kell a felújítandó lakóházakon és elsősorban a közösségi épületeken a hagyományos építészeti elemek és technológiák alkalmazását, faluházak, tájházak, tájudvarok, közösségi terek építését, létrehozását, felújítását. Még fellelhetők azok az autentikus források, amelyek alapján akár minden településen hitelesen reprodukálható legalább egy, a hagyományos életformának megfelelő lakó- és vagy közösségi tér.

Az UMVP III. tengely falumegújítás és vidéki örökség jogcímekre kiírt támogatási lehetőségével több település is élt. Folyamatban van újabb pályázatok értékelése a második körben. A hagyományos életforma bemutatása több fejlesztéshez is kapcsolódik, megvalósításuk folyamatban van.

9. „A kulturális hagyományok megőrzése, átörökítése szempontjából elsődleges fontosságú térségi és térségen kívüli programok szervezése, táncház programok biztosítása, a lakosság igényei szerinti műsorszolgáltatás. A működő hagyományőrző csoportok munkáját szakmai téren támogatni szükséges, segítséget kell nyújtani rendezvényeik megszervezéséhez mind a térségen belül, mind kívül.

A javaslatok megvalósítására a LEADER IV. tengely keretén belül a rendezvények jogcím alatt van lehetőség. Az eddig megvalósult támogatások listáját lásd feljebb.

10. „A sportegyesületek, iskolák támogatása a tömegsport megteremtésére több sportágban. Bajnokságok, mérkőzések szervezése, a sport több ágának a megismertetése. Szükséges térségi szinten bajnokságok, sportversenyek szervezése. A versenyport jeles személyeivel és csapataival kapcsolatot kell teremteni. Ösztönözzük, hogy a térségi sportrendezvényeket az ifjú korosztály szervezetteren látogassa. A gyermekek révén a szülők is bevonhatók családi versenyek és bemutatók szervezésével. Szükséges mozgalmat indítani a sport megszerettetésére és művelésére.

Továbbra is támogatni szeretnénk a megfogalmazott célokat, és erre a LEADER IV: tengely keretén belül forrásokat is tudunk biztosítani.

Szükséges a térségi kapcsolatok erősítése, és a szervezetek együttes összefogásában megvalósuló térségi sportrendezvények megvalósítása, támogatása.

2.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia az Egyesületünk által megfogalmazott hosszú távú elérendő célokat tartalmazza, melyek a térség településeinek összefogásával, az itt működő civilek és vállalkozók aktív részvételével fogalmazódtak meg 2006-2007-ben.

Összefoglalja azokat a gondolatokat, és elképzeléseket, melyeket a stratégia alkotás folyamatában az egyesület tagjai küldetesként megfogalmaztak, felvázolja azokat a víziókat, melyek megvalósításához a rendelkezésünkre álló forrásokat csoportosítjuk.

A stratégia áttekintése lehetőséget biztosít arra, hogy azok az új ötletek és elképzelések is helyet kapjanak a HVS-ben, amelyek eddig esetlegesen elkerülték a Tervezői Csoport figyelmét. A megvalósult fejlesztések ösztönzőleg hatnak a térségi folyamatokra, és gyakran kerülnek elő olyan fejlesztési-, támogatási igények, melyekre a kezdeti stratégiai tervezés során nem volt lehetősége, rálátása az Egyesület tagjainak.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában foglaltak megvalósítása meghatározza az Egyesület munkaszervezetének napi feladatait. Az éves cselekvési tervben meghatározott feladatok ellátása a stratégia megvalósítását szolgálja, ezért elkerülhetetlen a célfeladatok és a hozzájuk rendelt források, költségek harmóniájának megteremtése. A felülvizsgálati folyamat során elemezzük az előírt lépéseket, és feltérképezzük az előttünk álló főbb kihívásokat.

2.5 SWOT elemzés

Erősségek

- főváros közelsége
- megvalósult támogatások példa jellege
- működő kézműves hálózat
- kvalifikált, motivált munkaerő
- meglévő helyi kapcsolatok, helyismeret
- magas színvonalú technikai háttér
- az elvégzett munka során megszerzett projektvezetési tapasztalatok
- kommunikációs, és információs lehetőségek
- delegált feladatok ellátásához kapcsolódó pályázati/pályázói ismeretek
- racionális jövőkép
- hazai, és nemzetközi szakmai kapcsolatok

Gyengeségek

- finanszírozási problémák (hitel, szankciók, kifizetési kérelmek)
- bürokratikus dokumentáció
- gyakori jogszabályváltozások
- támogatási időszakok kiszámíthatatlansága
- hosszú támogatási kérelem elbírálási időszak
- nagyobb nyilvános erkölcsi támogatás a szakmai irányítás oldaláról

Lehetőségek

- igény a helyi termékekre, helyben előállított élelmiszerekre
- együttműködések kezdeményezése, hálózatépítés helyi, országos és nemzetközi szinten
- tudás- és ismeretátadás, közvetítés
- nonprofit vállalkozási tevékenység megteremtése
- fejlesztési ügynökséggé való alakulás lehetősége

- **akkreditált képzések térségi szervezése**

Veszélyek:

- **politikai hatások (helyi, országos)(a vidékfejlesztési tevékenység politikai megközelítése)**
- **gazdasági környezet változásai**
- **ügyfelek motivációvesztése**
- **bizonytalan jövőkép**
- **bizalomvesztés a működő szervezetekkel szemben**
- **globalizáció hatásai (áruházláncok megjelenése a térségben)**
- **vásárlói szokások megváltozása**
- **önellátó gazdálkodás háttérbeszorulása**
- **gyors és látható eredmények bemutatása iránti igény**
- **irreális fejlesztési igények**

3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

3.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület 2007-ben megfogalmazott fejlesztési elképzelései jó úton haladnak a megvalósulás felé. Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megalkotása során a fenntartható fejlődés szempontjai és a reális jövőkép megrajzolása kiemelten fontos volt. Az egyesület tagsága és a Tervezést koordináló csoport egyetértett abban, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában reális célokat kell megfogalmazni, és olyan, a térségben élők életminőségének javításához hozzájáruló, támogatandó elképzeléseket kell rögzíteni, amelyek figyelembe veszik a térség gazdasági és társadalmi adottságait, szociális és kulturális környezetét.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során az egyesület tagsága és Döntéshozó Testülete továbbra is fontosnak tartja a mértéktartó fejlesztések és beruházások megvalósulásának támogatását, a nagyobb környezeti és szociális traumák nélküli fejlesztések létrehozásának segítségét. A nyugodt vidéki környezet, a tradicionális falusi életvitel nem változtatható meg egyik napról a másikra, úgy, hogy közben meg tudjuk tartani azokat a kulturális és gazdasági értékeinket, melyek a megélhetés és a kiegyensúlyozott közösségi-, társadalmi kapcsolatok megtartását jelentik.

Az elmúlt időszakban támogatott fejlesztések a közösség megerősödését szolgálták, és a LEADER program megismertetését, az Európai Unió támogatásához jutás népszerűsítését. A Helyi Akciócsoport munkaszervezetének egyik kiemelkedő feladata az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program által nyújtott támogatási lehetőségek népszerűsítése, az ehhez kapcsolódó pályázati információs tanácsadás, a támogatási kérelmek befogadása, tartalmi vizsgálata és a Döntési Határozattal rendelkező támogatások folyamatos figyelemmel kísérése, kommunikációja, és a kifizetési kérelmekkel kapcsolatos tanácsadási és képzési tevékenység ellátása volt.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során többször esett szó a pályázati feltételek könnyítéséről, a támogatási kérelmek egyszerűsítéséről, a pályázati folyamat pályázóbaráttá tételéről. A Helyi Akciócsoportok hatékonyan közreműködnek a támogatási időszakok és a támogatási lehetőségek kommunikálásában, de a visszajelzések alapján a pályázati elbírálási időszak és a hiánypótlások sokasága, a hivatalos dokumentumok jogi nyelven történő megfogalmazása, valamint a megváltozott gazdasági környezet nem segíti a pályázói aktivitás növekedését.

A Vidékfejlesztési Egyesület szeretne nagyobb hangsúlyt fektetni a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában megfogalmazott közösségfejlesztési, hálózatépítési és projektgenerálási-projektvezetési feladatokból többet ellátni a következő időszakban.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a helyiek akkor fordulnak bizalommal a Helyi Vidékfejlesztési Csoporthoz, ha tisztán látják az együttműködés lehetőségeit, ha megtapasztalható előnyökhöz jutnak a közösen megvalósított programok során.

Az utóbbi évek társadalmi jelensége, az elfordulás a civil szervezetektől, az önkéntes tevékenységtől és az összefogással megvalósítható programoktól, valamint a kialakult bizalmatlanság a pályázatokkal szemben nem segítette a LEADER program népszerűségét.

Az országos média kommunikációja szintén tovább rontotta a Helyi Akciócsoportok általános megítélését, aminek a visszafordítására helyben, a Helyi Akciócsoportok vezető testületének kevés eszköze és lehetősége marad.

A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület szeretne olyan térségi fejlesztőközponttá válni, ahol az együttműködő partnerek mindegyike, - ide értve magát a Helyi Közösséget is – megtalálja azokat a számára fontos tevékenységeket, a működéséhez, fejlődéséhez szükséges infrastruktúrát, humán kapacitást, amivel a XXI. század érzékeny gazdasági körülményei között is fenntartható fejlesztéseket tud létrehozni, gazdaságfejlesztési tevékenységet tud végezni. Olyan helyi együttműködések, a közösségi érdekek mentén működő hálózatokat szeretnénk létrehozni, olyan helyi társadalmi és gazdasági kapcsolatokat szeretnénk építeni, amelyek segítségével a területünkön működő vállalkozások, intézmények és civil szervezetek különböző, helyi fejlesztéseket tudnak végrehajtani a közreműködésünkkel.

Ennek alapvető feltétele, a Helyi Akciócsoport működési- és fejlesztési forrásainak folyamatos bővítése, a programmal, a program végrehajtóival, résztvevőivel és a pályázati folyamatokkal kapcsolatos bizalom helyreállítása. A helyi szereplők bizalmi alapú együttműködéséből létrejövő fejlesztések a közösségek fejlődését, a közös értékek megteremtésének és megőrzésének lehetőségét hozzák magukkal. Ezeknek a céloknak a megvalósítása továbbra is annak az elhivatott Helyi Közösség tagjainak a feladata, akik önkéntes munkával, szabadidejük feláldozásával dolgoznak azon, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia ne csak papírra vetett álmok, hanem megvalósult beruházások, értékes közösségi programok, mértéktartó fejlesztések formájában láthatóvá váljanak a 2007-2013-as időszak végére.

3.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

A megoldási javaslatok közötti kapcsolatok magas száma biztosítja, hogy azok eredményei ne elszigetelten jelentkezzenek, hanem összeadódjanak, megsokszorozódjanak és így többszörös, tovagyűrűző hatást váltsanak ki.

Az egymáshoz és egymásra épülés akkor használható ki hatékonyan, ha a programozási időszak alatt időbeli sorrendiséget megtartva, megoldási javaslatonként több pályázati körben kerülnek megvalósításra. A stratégia végrehajtását a lehető legkorábbi időpontban tervezzük megkezdeni, melyet tájékoztató, figyelemfelkeltő tevékenységgel fogunk kezdeni és terveink szerint. Az ezt követő időszakban komoly feladatot jelent majd, hogy a

pályázatokat olyan ütemben valósítjuk meg, hogy a forrásfelhasználás folyamatos és teljes legyen, valamint teljesíteni tudjuk az egymásra épülésből következő kihívásokat. Az elmúlt években megjelent pályázati kiírások a tervezetthez képest kevesebb pályázat beadási időszakokkal lettek meghirdetve. Az eredetileg tervezett négy pályázat beadási időszakból az évi egy pályázat beadási időszak valósult meg, és 2010-ben csak LEADER (IV: tengely) jogcímekekre lehetett támogatást igényelni. A központi kiírásban megfogalmazott vidéki örökség, falumegújítás és fejlesztés, mikrovállalkozások támogatása, és turisztikai beruházások támogatása jogcímeke, és az általánosan a 96 magyarországi Helyi Akciócsoportra megfogalmazott rendelet nem engedte, hogy a HVS-hez, és a helyi igényekhez jobban illeszkedő pályázatok előnyt élvezzenek azokkal szemben, amelyek a központi kiírás elemei szerinti megvalósítást tűzték ki célul. A HVS-hez való illeszkedésre adható plusz pontszámok nem jelentettek akkora előnyt az elbírálás során, mint ahogy azt a HVS tervezéskor reméltük, és a Döntéshozó Testületnek sem volt a remélt szerinti jogköre a pályázatok elbírálásában. A Döntéshozó Testület tartalmi szempontok alapján nem tudott különbséget tenni a HVS megvalósulásához kapcsolódó pályázatok és a közvetlenül nem kapcsolódó támogatási igények között érdemi különbséget tenni.

A stratégia elemei közül elsőbbséget fognak kapni a komplex projektek, valamint a priorizált megoldási javaslatok. A HVS stratégia végrehajtásával hosszú távon elérhetjük, hogy számunkra a Homokhátság élhető teret nyújtson, ahol közösségünk egységes identitással, markáns arculattal rendelkezik.

Az összehangolt térségi fejlesztések eredményeként a lakosság gazdag környezeti értékek között, a jó megélhetési lehetőségek miatt szeretnek itt élni és fejlett vállalkozásokat működtetnek. Az intézkedések hatására a térségben önmagát fenntartó helyi civil társadalom tevékenykedik, amely odafigyel tagjaira, egyenlő esélyeket teremt és támogatja az elesetteit. A fenntarthatóság hosszútávon közös és egységes céllá válik, mely elősegíti, hogy unokáink is ugyanazokat a lehetőségeket élvezzék, mint mi.

A kulturális tevékenységek ösztönzésével elérjük, hogy nem csak 10 év múlva, de sokkal hosszabb távon is megtartjuk sokszínűségünket, nemzeti és nemzetiségi identitásunkat, hagyományainkat és szokásainkat, történelmi emlékeinket.

3.3. a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései

1., „Vonzásadottságokhoz alkalmazkodó fenntartható turizmusfejlesztés”

- a) Helyi adottságokon alapuló értékmegőrző turizmus fejlesztése, turisztikai programcsomagok és élményláncok kialakítása (pl. kulturális és lovas programok, ökoturizmus, kerékpáros turizmus)
- b) A turisztikai fogadóbázis, szálláshely-kínálat differenciált bővítése, fejlesztése és a kapcsolódó szolgáltatások minőségi színvonalának emelése
- c) Helyi, térségi, országos és nemzetközi jelentőségű turisztikai adottságok, kulturális programok és az azok háttéréül szolgáló intézmények (pl. tájház, kulturális és építészeti örökség, szellemi műhelyek, helyszínek) fejlesztése, kiépítése
- d) Egységes térségi arculat kialakítása és az ehhez kapcsolódó turisztikai marketing fejlesztése

A fenti turisztikai célok megvalósítását nagymértékben segíti a spanyol ADELQUIVIR Vidékfejlesztési Helyi Akciócsoport kezdeményezéseként létrehozandó Európai Lovastúra Útvonalak Hálózata, valamint az erre épülő Európai Lovas Fogadók Hálózata. A hét spanyol,

egy portugál, egy francia, és egy magyar szervezet együttműködésében elindított projekt céljai szinte teljes mértékben megegyeznek a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott „Vonzásadottságokhoz alkalmazkodó turisztikai fejlesztések” prioritással.

A túraútvonalak kialakításában részt vesznek az egyesület tagönkormányzatai, a településeiken működő lovas szolgáltatásokkal foglalkozó vállalkozók, magánszemélyek és civil szervezetek.

A turisztikai fogadóbázis bővítésére, és a minőségi szolgáltatások kialakítására a projektvezető Adelquivir egyesület által jóváhagyott Kézikönyvben foglaltak az irányadók. A Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület igyekszik a lehetőségein belül támogatni azokat a helyi szereplőket, akik szeretnének bekapcsolódni a helyi hálózat létrehozásába.

A projekt tartalmazza a turisztikai fejlesztések megvalósításához szükséges marketing elemek használatára vonatkozó útmutatásokat, az Egyesület pedig saját forrásból támogatja az egységes térségi arculat kialakítását. A projekt befejezésének várható időpontja: 2012 vége.

2. „A helyi gazdaság hatékonyságának, versenyképességének növelése és diverzifikálása”

- a) A homokhátsági körülmények között fenntartható, innovatív és diverzifikált agrárgazdálkodás (bemutatótelep - őshonos növények, állatok-, homoki növények meg/visszatelepítése akác-, szőlő-, tanyasi gazdaságok fejlesztésének támogatása)
- b) Megújuló, alternatív energiaforrások hasznosítását célul kitűző kisprojektek megvalósításának támogatása
- c) Helyi mikro-, kisvállalkozások fejlesztése, különös tekintettel a helyi termék- és szolgáltatásfejlesztésre (népi mesterségek, biotermékek), helyi áruk helyi piacon való értékesítésének elősegítése

A helyi gazdaság hatékonyságának és versenyképességének növelése és diverzifikálása prioritás elemei közül továbbra is kiemelten fontosnak tartjuk a mikrovállalkozások támogatását a rendelkezésünkre álló eszközökkel. Mivel az UMVP III. tengely keretében kiírt támogatási lehetőségek központilag szabályozzák a támogathatók körét, a támogatások odaítélésének folyamatában nem valósítható meg az az elképzelés, hogy a helyi termékek és szolgáltatások elősegítése előnyt élvezzen a mikrovállalkozások támogatásán belül.

Az alternatív energiaforrások hasznosítására térségünkben nincsenek kiemelkedően jó példák, és az energianövények termelése és feldolgozása kapcsán a helyi szereplők nem mutatnak túl nagy aktivitást.

A fenntartható agrárgazdálkodáshoz kapcsolódóan továbbra is fontosnak tartjuk a helyi sajátosságokon alapuló gazdálkodás fejlesztésének támogatását. Ennek egyik legfontosabb eleme a magánerdő tulajdonosok támogatása a felaprózódott parcellájú területek gazdaságos megművelése érdekében, és az akácerdők kezelésével kapcsolatos ismereteik bővítése, szakmai támogatása.

3. „Környezet megóvása, védelme”

- a) A Felső-Homokhátság vízmegtartó erejének javítása, a kiszáradt tavak revitalizációja, az élő vizek védelme és többcélú hasznosítása
- b) A lakosság hulladékkezelési ismereteinek bővítése, az illegális hulladéklerakók felszámolása
- c) Környezeti és természeti értékek megőrzése; Őshonos állatok és növényzet védelme
- d) Az épített és a lakókörnyezet értékeinek védelme és a gazdasági, infrastrukturális értékek megőrzését szolgáló önkormányzati, non-profit és vállalkozói együttműködés serkentése

A környezet megóvása, védelme szempontjából kiemelkedően fontosnak tartjuk a fenntarthatóság és a biológiai sokszínűség megőrzését. A térségre jellemző mezőgazdasági művelés alatt álló területek, az erdőgazdálkodás és a kevés számú ipari tevékenység lehetőséget biztosít arra, hogy a térség szempontjából fontos természeti erőforrásokat fenntartható módon használjuk, gondolva arra, hogy a következő nemzedékeknek is ezekből az erőforrásokból kell gazdálkodniuk.

Az elmúlt évek csapadékos időjárása a vizes-lápos rétek és a hozzájuk kapcsolódó flóra és fauna újraéledését segítette.

Az épített és a lakókörnyezet értékeinek védelmében az egyesület folyamatos információs és tájékoztató kampányt folytat. Az Óbudai Egyetemmel együttműködésben megvalósítandó környezeti nevelés, környezetvédelem projektünk, a támogatás elnyerése után lehetőséget biztosít arra, hogy a térség általános iskolásai körében környezettudatos nevelési kampányt hajtsunk végre.

4. „A helyi társadalom megújulásának elősegítése”

- a) A felelősen gondolkodó és cselekvő fiatalok (polgárok) képzése, közéleti aktivitásának növelése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának erősítése
- b) A hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiacra való visszajutását segítő programok támogatása

Egyesületünk kiemelten fontosnak tartja a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának erősítését. Ennek megfelelően továbbra is szeretnénk támogatási lehetőséget biztosítani a helyi civil szervezetek fejlesztésére, a civil szervezetek aktivistáinak képzésére, a kapcsolatépítés, kampány-, és rendezvényszervezéshez kapcsolódó ismereteik fejlesztésére. A LEADER tengely keretében meghirdetett civil szervezetek számára kiírt támogatási lehetőségek felkeltették a helyi civil szervezetek képviselőinek érdeklődését. A megvalósított jó példák arra ösztönzik a helyi szereplőket, hogy éljenek a Vidékfejlesztési Egyesület nyújtotta lehetőségekkel, és legyenek aktívak a térségi civil kapcsolatok erősítésének területén. A Vidékfejlesztési Egyesület 2009 őszén már megvalósított egy térségi civil találkozót, melyet ez évben is a NIOK Alapítvány közreműködésével NCA támogatásból szeretne megvalósítani.

5. „Nemzeti és nemzetiségi identitástudat fejlesztése, közösségek közötti kapcsolatépítés”

- a) Határon túli kistérségi és testvér-települési kapcsolatok ápolásának elősegítése
- b) Kulturális hagyományok, rendezvények támogatása (nemzeti és etnikai kisebbségek hagyományőrző tevékenységének támogatása, identitástudatuk megőrzésének elősegítése, kutatások, kiadványok támogatása
- c) Belföldi és nemzetközi LEADER-kapcsolatok megteremtése

A térségi identitástudat megteremtésén túl kiemelten fontos a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület tagjai számára, hogy hazai és nemzetközi kapcsolatai erősödjenek. Az elmúlt években megvalósított együttműködéseknek köszönhetően több hazai Vidékfejlesztési Egyesülettel állunk napi kapcsolatban, ez évtől kezdődően tervezzük a helyiek bevonásával létrehozott tapasztalatcsere és kapcsolatépítő szakmai napok, találkozók lebonyolítását.

A spanyol Adelquivir Helyi Akciócsoport, a francia GPF MEDOC Erdészeti Szövetség, és az erdélyi „Nyárámente Fejlődéséért” Helyi Akciócsoport képviselői többször jártak a térségünkben szakmai tapasztalatok cseréje, és közös projektek lebonyolítása céljából. Az együttműködések további állomásai a gazdasági és kulturális érdekek mentén szervezett találkozók, melyek lebonyolítására a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat által kiírt pályázati lehetőségek segítségével kívánunk élni.

6. „Egészségmegőrzés térségi elősegítése”

- a) Az egészségmegőrzés, a sport, a szabadidős tevékenységek és a rekreáció infrastruktúrájának fejlesztése
- b) Egészségtudatos életmód fejlesztése és beépítése a mindennapokba különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportokra
- c) Mentálhigiénés zavarok megelőzése (mentálhigiénés primer prevenció)
- d) Preventív szűrőakciók és felvilágosító kampányok, táv-egészségügyi szolgáltatások kialakítása

Az egészségmegőrzés térségi elősegítése terén egyesületünk a továbbiakban is fenntartja azt az elképzelését, hogy egészséges életmód kampányok, felvilágosító előadások, életvezetési tanácsadó kampányok megvalósításához nyújtson támogatást. A LEADER támogatási lehetőségek rendezvény jogcímének lebonyolításán keresztül sikeres programot valósított meg az örkényi Roma Kisebbségi Önkormányzat, mely a helyiek bevonásával tartott több alkalmas tréninget. Az ő példájukon keresztül szeretnénk motiválni a helyi civil szervezeteket, hogy vegyenek részt hasonló kampányok szervezésében.

A mentálhigiénés primer prevenció témakörében a kellő szakmai ismeretek hiányában, és a téma érzékenysége miatt az egyesület Tervezői csoportja az előző évi meghirdetéshez képest átalakította.

A HVS tervezés első szakaszában úgy tűnt, hogy erre a jogcímre kevesebb forrást allokál a Tervezői Csoport, de a projekt ötletek begyűjtése és a személyes konzultációk során

kiderült, hogy továbbra is van igény ezeknek a kampányoknak a lebonyolítására, ezért a HVS felülvizsgálat második szakaszában a célterület visszakerült a támogatható célterületek és a meghirdetendő jogcímek közé, nem önálló jogcímként.

A táv-egészségügyi szolgáltatások (házi jelzőrendszer) kialakításában a települési önkormányzatok nagy szerepet vállaltak. A térségünk több településén is működik hasonló szolgáltatás, és ezeknek a feladatoknak az ellátására az Ország Középe Többcélú Kistérségi Társulás által működtetett szociális segítségnyújtó központok szakmailag alkalmasabbak.

7. „Térségen belüli közlekedési feltételek javítása”

- a) Helyi- és helyközi közösségi közlekedés megteremtése, tanyavilág bekapcsolása a helyi és helyközi közlekedésbe
- b) Kerékpárutak fejlesztése
- c) Településközpontok, közintézmények megközelíthetőségének és a közlekedésbiztonság javítása

A térségen belüli közlekedési feltételek javítása prioritás kívül esik a Vidékfejlesztési Akciócsoport által támogatható tevékenységek körén.

A helyi- és helyközi közlekedés feltételeinek javítása az Ország Középe Többcélú Kistérségi Társulás fejlesztési elképzelései között szerepel, a települési önkormányzatok közül többen (Inárcs, Tatárszentgyörgy, Vasad) is pályáztak a térségünkből „Falubusz” üzemeltetésére, mellyel a tanyavilágban élők életkörülményeinek javítását szolgálja a falugondnoki hálózat működtetésével egyetemben.

A kerékpárutak fejlesztése elsősorban a települések belterületein, vagy a hozzájuk kapcsolódó külterületi részek elérésére kiépített útvonalakra vonatkozik. Sajnálatos módon a több települést összekapcsoló kerékpárút megépítésére sem a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület, sem pedig az Ország Középe Többcélú Kistérségi Társulás nem talál elkülöníthető fejlesztési forrást a saját keretei között, így ezeknek a céloknak a megvalósítása a következő évtized fejlesztési elképzelései között szerepel.

Az egyes célterületek alá besorolt intézkedések a HPME-k és a HVS felülvizsgálat során begyűjtött projektötletek alapján:

01. Célterület:

Jogcím	Képzés
UMVP inézkedés	Életminőség/diverzifikáció
Célterület megnevezése (címe)	Informális és non-formális képzések szervezése
Célterület azonosítója	1 016 275

Iskolán kívüli oktatási programok megvalósítása, a fiatal felnőttek és felnőttek bevonásával. Az „Életen át tartó tanulás” felfogás népszerűsítése, és a helyben igénybe vehető képzési programok lehetőségeinek bővítése. Szükséges a civil tudásbázis fejlesztése, a turisztikai szolgáltatások minőségének javítása érdekében szakmai képzések lebonyolítása, idegen nyelvi képzések lebonyolítása. A Leader Helyi Akciócsoport területén - a Helyi

Vidékfejlesztési Stratégiához illeszkedő területeken – idegen nyelvi-, tréneri-, digitális eszközhasználati, helytörténeti ismereti, tradicionális kézművességhez kapcsolódó, mezőgazdasági, falusi vendéglátói képzés megszervezésére és lebonyolítására.

02. Célterület:

Jogcím	Rendezvény
UMVP inézkedés	Életminőség/diverzifikáció
Célterület megnevezése (címe)	Egészséges életmód népszerűsítéséhez kötődő kampányok lebonyolítása
Célterület azonosítója	1 016 282

A térségben élők egészségre nevelése, egészséges táplálkozás népszerűsítése, élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos kampány, gasztronómiai bemutató lebonyolítására. Egészségügyi felvilágosító kampányok, életvezetési tanácsadó programok, egészségtudatos táplálkozást népszerűsítő kampányok lebonyolítására és a rendezvény lebonyolításához szükséges tárgyi eszköz beszerzésére.

03. Célterület:

Jogcím	Közösségi célú fejlesztés
UMVP inézkedés	Életminőség/diverzifikáció
Célterület megnevezése (címe)	Civil szervezetek eszközbeszerzésének és megjelenésének támogatása
Célterület azonosítója	1 016 299

A civil szervezetek alapszabályában meghatározott tevékenységhez kötődő kis értékű eszközök beszerzésére, valamint a civil szervezetek marketingtevékenységéhez.

04. Célterület

Jogcím	Rendezvény
UMVP inézkedés	Életminőség/diverzifikáció
Célterület megnevezése (címe)	Térségi kulturális és sport rendezvények, közösségépítő rendezvénysorozatok
Célterület azonosítója	1 016 305

Kulturális rendezvény vagy rendezvénysorozat, sportrendezvény, vagy rendezvénysorozat, torna, helyi bajnokság lebonyolításához szükséges eszközök, szolgáltatások és a kapcsolódó marketing tevékenység igénybevitelére.

05. Célterület

Jogcím	Térségen belüli együttműködés
UMVP inézkedés	Versenyképesség
Célterület megnevezése (címe)	Helyi termelői hálózatok létrehozása; tradicionális, helyi termékbemutatók, vásárok szervezése
Célterület azonosítója	1 016 480

Termelői hálózatok létrehozására és meglévők fejlesztésére, az együttműködések elősegítésére, a termékek egységes formában történő megjelentetésére. A termékek értékesítésére marketing stratégiák megalkotására, amely lehetővé teszi a jobb értékesíthetőséget, olyan márkajegyeket hoz létre, amely a térségben, regionálisan, országosan és Európa-szerte felismerhetővé teszi az itt gyártott termékeket. Összefogás létrehozására széles körű piaci ismeretek megszerzésére és az ismertség megteremtésére, hogy nagyobb mennyiségű és jobb minőségű standard, és bio minősítésű áruval, egyedi termékkel olyan piaci szegmensek legyenek elérhetőek, melyek eddig nem voltak lehetségesek.

A hagyományosan helyben előállított termékek megismertetését, megbecsülését szolgáló rendezvények egyéb, a termékek bemutatását szolgáló rendezvények szervezésére és lebonyolítására.

06. Célterület

Jogcím	Térségen belüli együttműködés
UMVP inézkedés	Környezet/földgazdálkodás
Célterület megnevezése (címe)	Környezetvédelmi kampányok lebonyolítása
Célterület azonosítója	1 016 312

A térségben élők környezettudatosságának fokozására a környezetvédelmi módszerek és eszközök megismertetésével. Településszépítési, hulladékgyűjtési akciók szervezésére, szelektív hulladékgyűjtésre nevelő kampányok, rendezvények lebonyolítására, környezetvédelmi kiadványok elkészítésére.

07. Célterület

Jogcím	Rendezvény
UMVP inézkedés	Életminőség/diverzifikáció
Célterület megnevezése (címe)	Hagyományápoló rendezvények, művészeti találkozók lebonyolítása
Célterület azonosítója	1 016 329

A működő hagyományőrző csoportok munkájának szakmai segítésére, rendezvények, fellépési lehetőségek biztosítására és megszervezésére mind a térségen belül, mind a térségen kívül. Hagyományőrző csoportok, civil szervezetek kapcsolattartás költségeire, tradicionális eszközbeszerzésre, marketing tevékenységre, eszközbeszerzésre, a célterülethez illeszkedő szakmai találkozók szervezésére, szakmai konzultációra, rendezvény költségeire. A rendezvény lebonyolítása és szervezése mellett lehetőség van a térségi nemzetiségi hagyományok bemutatását célzó rendezvényekhez kötődő, a rendezvény dokumentálását, marketingjét szolgáló nyomtatott, vagy elektronikus formában megjelenő kiadványok megjelentetésére. A települések történelmi hagyományait bemutató rendezvény szervezésére és lebonyolítására.

08. Célterület

Jogcím	Vállalkozási alapú fejlesztés
UMVP inézkedés	Versenyképesség
Célterület megnevezése (címe)	Mikrovállalkozások eszközbeszerzéseinek és marketingtevékenységének támogatása
Célterület azonosítója	1 016 459

Kisebbségi összegű gép- és eszközbeszerzésekre, technológiai fejlesztésekre, versenyképesség növelésére, marketingtevékenységre. A támogatási összeg a beruházás összegének maximum 60%-a, de legfeljebb egymillió forint.

09. Célterület

Jogcím	Közösségi célú fejlesztés
UMVP inézkedés	Versenyképesség
Célterület megnevezése (címe)	Lovas túra útvonalak kiépítése
Célterület azonosítója	1 016 466

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában megfogalmazott lovas turisztikai fejlesztések keretében létrehozott, a térség településeit összekötő túraútvonal kiépítésére, valamint önkormányzati és magántulajdonú útvonalak kijelölésére, kiépítésére, fejlesztésére vehető igénybe támogatás.

10. Célterület

Jogcím	Vállalkozási alapú fejlesztés
UMVP inézkedés	Versenyképesség
Célterület megnevezése (címe)	Lovas turisztikai szolgáltatások bővítése
	1 016 473

Lovas turisztikához kapcsolódó szolgáltatások fejlesztésére, a szolgáltatások színvonalának emelésére, versenyképesség növelésére, kisléptékű infrastruktúra fejlesztésére, eszközbeszerzésre, tradicionális eszközbeszerzésre, marketingtevékenységre vagy a lovas túra útvonal mentén működő szolgáltatások fejlesztésére, amelyek szervesen kapcsolódnak a lovas turizmushoz.

3.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései

1. célterület:

Informális és non-formális képzések szervezése

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Keretösszeg: 15 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 250 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 1 000 000 Ft

2. célterület:

Egészséges életmód népszerűsítéséhez kötődő kampányok lebonyolítása

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Keretösszeg: 10 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 250 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 500 000 Ft

3. célterület:

Civil szervezetek eszközbeszerzésének és megjelenésének támogatása

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Keretösszeg: 15 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 250 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 1 000 000 Ft

4. célterület:

Térségi kulturális és sport rendezvények, közösségépítő rendezvénysorozatok

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Keretösszeg: 20 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 250 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 1 000 000 Ft

5. célterület:

Helyi termelői hálózatok létrehozása; tradicionális, helyi termékbemutatók, vásárok szervezése

UMVP intézkedés: Versenyképesség

Keretösszeg: 10 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 400 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 3 000 000 Ft

6. célterület:

Környezetvédelmi kampányok lebonyolítása

UMVP intézkedés: Környezet/földgazdálkodás

Keretösszeg: 10 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 100 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 1 500 000 Ft

7. célterület:

Hagyományápoló rendezvények, művészeti találkozók lebonyolítása

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Keretösszeg: 10 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 100 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 1 000 000 Ft

8. célterület:

Mikrovállalkozások eszközbeszerzéseinek és marketingtevékenységének támogatása

UMVP intézkedés: Vállalkozási alapú fejlesztés

Keretösszeg: 50 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 300 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 1 000 000 Ft

9. célterület:

Lovas túra útvonalak kiépítése

UMVP intézkedés: Közösségi célú fejlesztés

Keretösszeg: 25 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 10 000 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 25 000 000 Ft

10. célterület:

Lovas turisztikai szolgáltatások bővítése

UMVP intézkedés: Vállalkozási alapú fejlesztés

Keretösszeg: 50 000 000 Ft

Minimális támogatási összeg: 500 000 Ft

Maximális támogatási összeg: 1 000 000 Ft

FELSŐ-HOMOKHÁTSÁG VIDÉKFEJLESZTÉSI EGYESÜLET

2370 Dabas Szent István u. 67., Tel: 06 20 915 72 00; vagy 06 29 562 680
e-mail: info@leaderkontakt.hu; web oldal: www.leaderkontakt.hu

3.5 Forrásallokáció

HPME/CÉLTERÜLET TERVEZŐ		Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület									Kód:	31
II. CÉLKITŰZÉSEK	A helyi társadalom megújulásának elősegítése	Egészségmegőrzés térségi elősegítése	A helyi társadalom megújulásának elősegítése	Nemzeti és nemzetiségi identitástudat fejlesztése, közösségek közötti kapcsolatépítés	A helyi gazdaság hatékonyságának, versenyképességének növelése és diverzifikálása	Környezet megővése, védelme	Nemzeti és nemzetiségi identitástudat fejlesztése, közösségek közötti kapcsolatépítés	A helyi gazdaság hatékonyságának, versenyképességének növelése és diverzifikálása	Vonzásadottságok hozt alkalmazkodó fenntartható turizmusfejlesztés	A helyi gazdaság hatékonyságának, versenyképességének növelése és diverzifikálása		
HPME sorszáma	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10		
HPME címe	Informális és non-formális képzések szervezése	Egészséges életmód népszerűsítéséhez kötődő kampányok lebonyolítása	Civil szervezetek eszközbeszerzésének és megjelenésének támogatása	Térségi kulturális és sport rendezvények, közösségépítő rendezvénysorozatok	Helyi termelői hálózat létrehozása; helyi termékbemutatók, vásárok szervezése	Környezetvédelmi kampányok lebonyolítása	Hagyományőrző rendezvények, művészeti találkozók lebonyolítása	Mikrovállalkozások kis értékű eszközbeszerzéseinek támogatása	Lovas túra útvonalak kiépítése	Lovas turisztikai szolgáltatások bővítése		
III. INTÉZKEDÉSEK (HPME)	A1	A2	B1	B2	B3	C1	C2	C3	C4	D1		
Céltérület jogi besorolása (HVS)	0d	0c	0a	0c	0f	0f	0c	0b	0f	0b		
Céltérülethez allokált forrás (Ft)	15 000 000	10 000 000	15 000 000	20 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000	50 000 000	25 000 000	50 000 000	215 000 000	összeg
Gazdaságfejlesztési (igen=1, nem=0)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	darab
Kis értékű céltérület (igen = 1, nem = 0)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	RENDBEN
Komplex fejlesztés (igen = 1, nem = 0)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	RENDBEN
Ellenőrzés (gazdaságfejlesztési)	0	0	0	0	0	0	0	30000000	0	30000000	100 000 000	RENDBEN
Ellenőrzés (kis értékű arány)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	RENDBEN
HPME/céltérület kód	310d01	310c02	310e03	310c04	310f05	310f06	310c07	310b08	310f09	310b10		
Jogcím kód / megnevezés	<p>Kitöltési útmutató</p> <p>A HACS név kiválasztása (a fenti rubrikában megtehető) után a HACS kód automatikusan töltődik, a teljes kód a céltérület rubrikák kitöltése után áll össze.</p> <p>Kis értékű fejlesztés írása lehetőség, nem kötelező.</p> <p>A komplex fejlesztés megfogalmazása lehetőség, nem kötelező.</p> <p>Amennyiben egy céltérület kis értékű, nem lehet egyszerre komplex is.</p> <p>A kis értékű aránya a LEADER allokált forrásokból legfeljebb 10%, a gazdaságfejlesztési aránya min. 43%.</p> <p>A nem színei jelölt céllak kitöltendő. A kódolás automatikus, referencia kód, ami nem egyezik meg az IER-ben kapott kóddal. A táblázat nem helyettesíti a céltérület tervezőt, csupán a tervezést és</p> <p>A "Célkítés" betűjele helyett a célkítés nevéet kell beírni. A HPME címe kitöltendő.</p>											
0a közösségi célú												
0b vállalkozási alapú												
0c rendezvény												
0d képzés												
0e tervek és tanulmányok												
0f Térségen belüli együttműködés												

A LEADER alapelvek:

- I. térségi jellegzetességeken alapuló helyi fejlesztési stratégia
- II. a helyi fejlesztési stratégia alkotása és végrehajtása helyi kezdeményezésként
- III. helyi akciócsoportok
- IV. integrált, több szektorra kiterjedő intézkedések,
- V. innováció,
- VI. hálózatosodás,
- VII. együttműködés.

I. Terület alapú megközelítés

1. A projekt a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület Helyi Vidékfejlesztési stratégiájában megfogalmazott fejlesztési-megoldási javaslat alapján készült, és minden települést érint
2. A projekt kedvezményezettje a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület működési területén lévő településeken épít ki partneri kapcsolatot a projekt megvalósításához.

II. Alulról építkező megközelítés

3. A kedvezményezett a helyi akciócsoport településeinek valamelyikén aktív közösségi vagy gazdasági szereplő, vagy a helyi stratégiában meghatározott közösségi vagy gazdasági igények alapján tervezi megvalósítani tevékenységét.
4. A kedvezményezett vállalja, hogy a projekt LEADER támogatással való megvalósítása esetén legalább egy alkalommal részt vesz a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósításával kapcsolatos, együttműködést erősítő személyes konzultáción, rendezvényen vagy képzésen.
5. A projekt megvalósítása segíti a helyi gazdaközösségek és a helyi társadalom kapcsolatának javítását, a termelők és fogyasztók egymásra utaltságának felismerését

III. Köz- és magánszféra partnersége

6. A projekt kedvezményezettje a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesülethez tartozó településeken a projekt megvalósítása során együttműködik a helyi civil szervezetekkel, önkormányzatokkal és vállalkozásokkal, a megvalósítás során partnerkapcsolatokat, együttműködések épít az ágazatok között vagy ágazaton belül.
7. A projekt kedvezményezettje olyan, a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület működési területén megvalósítandó fejlesztéshez csatlakozik, mely a köz- és magánszféra partnerségében jön létre.

IV. Innováció

8. A kedvezményezett a projekt megvalósításával a megvalósítás helye szerinti településen vagy a helyi akciócsoport által lefedett térségben olyan új terméket, vagy szolgáltatást vezet be, amely a helyi stratégiában a térségi igények között szerepelt.
9. A projekt megvalósítása hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához

10. A projekt megvalósítása segíti a helyiek iskolán kívüli képzését, hozzáférését az információhoz és a tudáshoz, támogatja a gazdálkodó szervezetek helyi szellemi kapacitások, szolgáltatások iránti igényének kielégítését.
11. A projekt megvalósítása a gyakorlati megismerés, tudás- és tapasztalatcsere útján segíti hozzá a térségben élőket az új ismeretek megszerzéséhez.
12. A kedvezményezett a projekt megvalósítása során új technológiai módszert, eljárást, új termelési, előállítási folyamatot alkalmaz.
13. A kedvezményezett projekt megvalósítása során innovatív fejlesztési módszereket alkalmaz, új piacot céloz meg, vagy a helyi erőforrások, termékek, alapanyagok hasznosításának új módját kívánja bevezetni.
14. A kedvezményezett a projekt megvalósítása során figyelembe veszi a természeti erőforrások gazdaságos felhasználásának szempontjait, és az energiafelhasználás csökkentése érdekében új, energiatakarékos és környezetbarát eszközök, gépek beszerzésére törekszik.

V. Integrált és ágazatközi fellépések

15. A projekt megvalósítása hozzájárul a Felső-Homokhátság Vidékfejlesztési Egyesület településeinek a gazdasági vagy társadalmi fejlődéshez és a térség szempontjából fontos, a helyi stratégiában meghatározott gazdasági vagy társadalmi cél megvalósulását segíti.
16. A projekt hozzájárul a helyi akciócsoport területén a kulturális, környezeti, épített örökségi értékek megőrzéséhez vagy újak teremtéséhez
17. A projekt megvalósítása része a térségben több ágazat bevonásával megvalósuló turisztikai célú fejlesztésnek.

VI. Hálózatépítés és együttműködés

18. A projekt megvalósítására már meglévő együttműködési hálózat keretében kerül sor.
19. A projekt új együttműködési hálózat létrehozását célozza.
20. A projekt tartalmaz ágazatok közötti és/vagy ágazaton belüli együttműködést a jogosult településeken belül.
21. A kedvezményezett által javasolt projekt megvalósításának alapvető eleme a helyi akciócsoport területén működő szervezetekkel való együttműködés, melynek következtében gazdasági- társadalmi kapcsolatok erősödése, új gazdasági eredmények megjelenése várható.
22. A projekt megvalósítása segíti a hálózati együttműködések megjelenését a térségben.
23. A kedvezményezett által javasolt projekt a helyi akciócsoportok közötti együttműködés feltételeinek megteremtését célozza.
24. A projekt megvalósítása támogatja a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését;